

SLOVÁCKÉ MUZEUM V ROCE 2016

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Ivo Frolec, Iveta Mátlová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

1. ÚVOD

Rok 2016 byl pro Slovácké muzeum v Uherském Hradišti obdobím úspěšným. Organizaci se podařilo naplnit všechny plánované cíle a úkoly, navíc se jí dostalo dalších dvou významných prestižních ocenění. Za mezinárodní vědeckou konferenci Léčení a léčitelství v lidové tradici obdrželo muzeum od České národopisné společnosti 1. cenu, za Památník Velké Moravy 3. cenu Muzeum roku 2015 od Ministerstva kultury České republiky, Asociace muzeí a galerií České republiky a Českého výboru ICOM. Instituce je tak držitelem celkem třech nejvyšších oborových ocenění Gloria musaealis, jednoho ocenění Muzeum roku a devíti cen České národopisné společnosti.

1.1. Charakteristika organizace

Slovácké muzeum patří mezi nejvýraznější regionální muzea v České republice. Instituce byla založena v roce 1914. Jejím hlavním posláním je činnost sbírkotvorná a péče o sbírky, činnost vědecko-výzkumná a metodická a činnost kulturně výchovná. Působnost této organizace není omezena na Zlínský kraj, ale zasahuje celou národopisnou oblast Slovácko (tedy i část Jihomoravského kraje). Muzeum je zařazeno do řady národních a mezinárodních programů, v jejichž rámci plní např. funkci Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje a Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky.

Základní údaje:

- a) *právní forma: příspěvková organizace;*
- b) *zřizovatel: Zlínský kraj;*
- c) *objekty ve správě muzea:*

- Slovácké muzeum – hlavní budova, Uherské Hradiště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Galerie Slováckého muzea, Uherské Hra-

diště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje);

- Památník Velké Moravy, Staré Město (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 90 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 93 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Konzervační pracoviště, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje);
- Národní kulturní památka Uherské Hradiště-Sady (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Národní kulturní památka Staré Město-Špitálky (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Národní kulturní památka Modrá u Velehradu (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje);
- Archeologické pracoviště s přednáškovým centrem, fotoateliérem, depozitáři, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje).

d) *Objekty ve správě jiných subjektů, využívané Slováckým muzeem k expozičním účelům:*

- Archeoskanzen Modrá (majetek obce Modrá);
- Muzeum lidových pálenic Vlčnov (majetek obce Vlčnov, expozice majetek Zlínského kraje);
- Jezuitská kolej v Uherském Hradišti (majetek města Uherské Hradiště).

1.2. Základní poslání organizace

Kulturní bohatství Zlínského kraje spočívá v jedinečném historickém dědictví živé i hmotné kultury pocházejícím z několika výrazných etnografických základů souvise-

jících s rozmanitostí přírodního prostředí. V teritoriálním rozsahu své působnosti, tedy národopisné oblasti Slovácko, Slovácké muzeum toto specifické kulturní prostředí odborně uchovává, moderně zužitkovává, otevírá novým pozitivním vlivům a na vzájemném průsečíku těchto snah vytváří nové kulturní hodnoty evropského formátu. K dosažení tohoto cíle používá instituce prostředky zejména ve smyslu zákona č. 122/2000 S., o ochraně sbírek muzejní povahy, a s jejich podporou získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává sbírky muzejní povahy, umožňuje jejich veřejné užívání, zkoumá prostředí, z něhož jsou předměty získávány a poskytuje služby výchovné a vzdělávací pro studijní i vědecké účely.

Základní cíle instituce

- a) Odborné uchovávání kulturního dědictví na území národopisné oblasti Slovácko (např. sbírkotvorná činnost a péče o sbírky, budování knihovny se specializovaným knihovním fondem, provádění vědeckého výzkumu v oborech své působnosti /etnografie, archeologie, historie, dějiny umění/, metodická činnost, správa vybraných památkově chráněných objektů apod.).
- b) Citlivé využívání kulturních statků a hodnot k plnohodnotnému životu občanů kraje a k rozvoji cestovního ruchu na území kraje (např. prezentace sbírkových předmětů prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační a přednášková činnost a další kulturně výchovné aktivity určené pro nejširší veřejnost se zvláštním zřetelem na děti, mládež, seniory a občany se zdravotním postižením, vydávání a veřejné šíření periodických a neperiodických publikací a propagačních materiálů, pořádání odborných konferencí, symposií a seminářů, kulturních a vzdělávacích programů pro odbornou i laickou veřejnost apod.).

Strategické směry instituce 2010–2025

a) Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy

- vybavení centrálního depozitáře muzea v bývalém kasárenském objektu moderní regálovou technikou a měřením klimatických podmínek;
- přístavba depozitáře v areálu památek lidového stavitelství Topolná pro rozměrné zemědělské nářadí;
- navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů;
- zrestaurování starých tisků a rukopisů.

b) Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům

- vybudování stálé expozice „Lidových pálenice na moravsko-slovenském pomezí“ v areálu památek lidového stavitelství Vlčnov;
- vybudování a zprovoznění pracoviště Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje s prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby typu Krásná jizba v hlavní budově muzea (v návaznosti na vládní „Konceptci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu);
- obnova stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea a její vybavení multimediální technikou;
- rekonstrukce stávajícího objektu Památníku Velké Moravy ve Starém Městě včetně nové stálé multimediální expozice a přístavba objektu „Prezentačního centra sv. Cyrila a Metoděje“;
- Revitalizace archeologických lokalit – národních kulturních památek ve správě instituce včetně přípravy výstavby;
- intenzivní činnost a naplňování cílů „Dětského centra Slováckého muzea“.

c) Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem

- aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu;

- aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy a Regionem Slovácko;
- spolupráce při vytváření Mezinárodní kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje;
- zvyšování kvality interní koncepce propagace instituce a její naplňování v praxi.

d) Provázání činnosti instituce se školstvím

- vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím „Dětského centra Slováckého muzea“;
- úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru;

e) Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce

- intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně poskytování metodické podpory odborné i laické veřejnosti.

f) Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů

- aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce;
- získání podpory zřizovatele (zejména metodické prostřednictvím příslušných odborů) při zajišťování vícezdrojového financování.

g) Členství a zastoupení v profesních či zájmových sdruženích a orgánech (asociace, společnosti, státní správa apod.)

- International Council of Museums;
- Národní rada pro tradiční lidovou kulturu České republiky – poradní orgán ministra kultury;

- Asociace muzeí a galerií České republiky;
- Rada galerií České republiky;
- Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán;
- Vědecká rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm – poradní orgán;
- Historická společnost Starý Velehrad;
- Muzejní spolek v Uherském Hradišti;
- Společnost přátel slivovice České republiky;
- Programová rada Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici;
- Česká národopisná společnost;
- Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech;
- Jihomoravská regionální archeologická komise při Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky.

2. ČINNOST SBÍRKOTVORNÁ A PÉČE O SBÍRKOVÉ FONDY

2.1. Akvizice

- **I. stupněm** bylo v průběhu roku evidováno celkem 944 ks sbírkových předmětů, z toho etnografie 176 ks, archeologie 694 ks, historie 71 ks, umění 3 ks; z toho 127 ks nákupem, 814 ks sběrem a 17 darem. Odborná knihovna zaevidovala celkem 374 nových přírůstků.

2.2. Evidence

- **Evidence II. stupně** – celkem 1 470 ks sbírkových předmětů, z toho etnografie 176 ks, historie 258 ks, archeologie 1 014 ks, umění 22 ks. Reevidence stávajících karet II. stupně – 859 celkem, z toho reevidence 176 karet umělecké sbírky, 454 karet archeologie, 229 karet historie. Přepis starých karet do PC celkem – 2 700 ks, z toho etnografie 2 444 ks, umění 256 ks. Odborná knihovna zaevidovala výběrem z odborných časopisů 151 nových článků, v rámci reevidence bylo 1 476 záznamů převidováno (doplněna detailnější klíčová slova a byla sjednocena některá klíčová

slova), do Souborného katalogu ČR – Portál Caslin bylo odesláno 354 záznamů (v SKČR je celkově nyní 2 363 záznamů evidovaných knihovnou SM).

2.3. Inventarizace

- Inventarizováno bylo celkem 16 233 ks sbírkových předmětů, z toho etnografie 4 824 ks, archeologie 7 645 ks, historie 3 007 ks a umění 757 ks. O inventarizaci byly vyhotoveny protokoly včetně všech náležitostí.

2.4. Depozitáře

- Všechny depozitáře jsou zajištěny EZS a EPS, odpovědní pracovníci pravidelně prováděli kontrolu všech depozitářů a expozic, o kontrolách byly pořizovány zápisy, průběžně vedeny knihy návštěv ve všech depozitářích. Veškerá evidence byla v závěru roku předložena ke kontrole řediteli. Stav klimatických podmínek v centrálním depozitáři je sledován pomocí elektronického systému sledování a vyhodnocování klimatických podmínek s dálkovým přístupem na PC v příslušných odborných odděleních, v ostatních depozitářích byla prováděna kontrola nejméně jedenkrát měsíčně včetně příslušných záznamů.

2.5. Pohyb sbírek – zápůjčky a výpůjčky

- Pohyb sbírek – v průběhu roku bylo pro výstavní účely uzavřeno 112 smluv pro 3 876 ks předmětů – z toho 90 výpůjčních pro 3 441 ks předmětů a 22 zápůjčních pro 435 ks sbírkových předmětů.

2.6. Konzervace, restaurování, další činnosti

- **Konzervováno a restaurováno** celkem 2 435 ks sbírkových předmětů: z toho etnografie 384 ks, archeologie 1 944 ks, umění 10 ks a historie 47 ks; z toho bylo restaurováno 21 ks. Pro jiné subjekty bylo na základě řádně uzavřených smluv zkonzervováno a restaurováno 50 ks sbírkových předmětů. Konzervátoři se dále

podíleli na přípravě výstav, expozic, výukových programů pro školy a akcí pro veřejnost výrobou kopií sbírkových předmětů, kostýmů a dekorací.

2.7. Informace o zajištění přístupu a přechodu na elektronický systém Centrální evidence sbírek muzejní povahy MK (CES on-line)

- V průběhu roku byli správce IT, historik a zástupkyně ředitele seznámeni s on-line verzí systému CES, kterého se zúčastnili v metodickém centru CITem v Brně. Z důvodu problematického vkládání revidovaných sbírkových předmětů archeologické podsbírky byl přechod na CES on-line odložen. Data byla aktualizována klasickým způsobem prostřednictvím pomocného programu CESik. Odborníci pracovníci budou proškoleni v prvním čtvrtletí roku 2017.

3. VĚDECKO-VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST

3.1. Vlastní odborné aktivity

- Odborná oddělení řešila celkem **16 výzkumných úkolů**, z toho: **Etnografie** 7 (Incipity milostných veršů na kraslicích a kapesničcích ze Sbírek Slováckého muzea; Lidová architektura ZK; Fotodokumentace lidové kultury v terénu – obyčejové tradice a dokumentace lidových tvůrců a jejich výroby; Výzkum a vypracování nominace – Nositel tradice lidových řemesel, Mistr tradiční rukodělné výroby, Cena Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby v regionu, Seznam nemateriálních statků Zlínského kraje; Výzkum košťů slivovice; Výzkum hudebního folkloru jednotlivých subregionů Slovácka; Výzkum lidového oděvu, lidové hudby a lidového tance v rámci projektu Digitální mapa tradiční kultury); **historie** 4 (Urbanistický a architektonický vývoj části města – části Mařatic a terénní výzkum kašen a vodních

prvků na území města; Dějiny školství v Uherském Hradišti; The Iron Curtain – Železná opona; Výzkum pro vznik Muzea totality v objektu věznice v UH); **archeologie** 3 (Vývoj osídlení Uherskohradištska – výzkumy související s badatelskými záměry, Neolitizace Moravy – ve spolupráci s AÚ AV ČR v Brně, Terénní prospekce a povrchový detektorový průzkum na Uherskohradištsku); **umění** 2 (Žáci a absolventi Zlínské školy umění a SUPŠ v Uh. Hradišti – pokračování; Výzkum v oboru medailérské a kořenné sochařské tvorby – pokračování).

3.2. Spolupráce s externími badateli a jinými subjekty

- Jednotlivá odborná oddělení spolupracovala při řešení výzkumných a odborných úkolů s **celkem 35 externími badateli a institucemi**, z toho etnografie 10, archeologie 9, historie 7 a umění 9.

3.3. Vědecké konference, semináře, sympozia – vlastní

- Etnografické oddělení Slováckého muzea organizačně zajišťovalo celkem **2 odborné akce**: pracovní zasedání Subkomise pro lidové obyčeje MKKK na téma Erotika v lidové kultuře, které proběhlo v Tišnově 14. – 15. 6. 2016 ve spolupráci s Muzeem Brněnska a zasedání Komise pro lidové stavitelství České národopisné společnosti 10. – 11. 5. 2016.

3.4. Vědecké konference, semináře, sympozia – účast na akcích pořádaných jinými subjekty

- Odborní pracovníci se zúčastnili celkem **14 vědeckých konferencí a seminářů**, z toho etnografie 3, archeologie 3, historie 2, knihovnice 3, konzervace 1, pracovník propagace 2.

4. METODICKÁ A EDUKAČNÍ ČINNOST

4.1. SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI

4.1.1. Speciální programy pro školy, spolupráce se školami

- Odborná oddělení uspořádala celkem 83 speciálních školních programů pro 1 635 osob, z toho 1 547 dětí a 88 dospělých: (Kytičkový den 2016/ MDD/, 5× Další prosím aneb Na návštěvě u doktora, 17× Kdo si hraje, ovládá..., 48× Jak se rodí Večerníček, 1× Léčivé rostliny a jejich dvojníci, 1× Antonín Václavík: Zrnko k zrnečku, 10× Zima na Slovácku).

4.1.2. Pravidelné programy pro školy

- Celkem bylo uspořádáno 137 pravidelných programů pro 6 753 osob, z toho 6 136 dětí a 617 dospělých. A) v Dětském centru GSM 2 programy pro 34 osob, z toho 31 dětí a 3 dospělých (1× Na návštěvě v galerii, 1× Co je to krajina); B) V Dětském centru SM 135 programů pro 6 719 osob, z toho 6 105 dětí a 614 dospělých (12× Konzervátor a restaurátor v muzeu, 7× Od soumraku do úsvitu, 9× Po stopách Mojslava, 13× Cyril a Metoděj – příběh dvou bratrů, 12× Velkomoravská Morava láká k prostřenému stolu, 7× Bez práce nejsou koláče, 69× Rok na Slovácku, 3× Velikonoce v muzeu, 3× Vánoce v muzeu).

4.1.3. Pomoc odborných pracovníků studentům SŠ a VŠ

- Odborní pracovníci poskytli opakovaně konzultace 28 studentům při zpracování středoškolských, bakalářských, magisterských a doktorských prací: archeologie 10 VŠ, historie 10 VŠ, etnografie 5 VŠ, 3 VŠ umění. V průběhu roku byla poskytnuta odborná praxe studentům středních a vysokých škol.

4.2. METODIKA VŮČI JINÝM SUBJEKTŮM

4.2.1. Metodika a spolupráce se subjekty s obdobnou náplní činnosti v regionu

- Odborní pracovníci se zúčastnili celkem 15 jednání poradních sborů pro sbír-

kotvornou činnost v Hodoníně, Zlíně a Havlíčkově Brodě, hodnotící komise tradičního výrobku Slovácka, jednání umělecké rady Galerie Orlovna v Kroměříži a SUPŠ v Uherském Hradišti a archeologických komisí.

4.2.2. Metodika a spolupráce s ostatními kulturními subjekty

- Spolupráce probíhala s celou řadou subjektů: Programová rada Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, Česká národopisná společnost, Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech, Asociace muzeí a galerií České republiky, Komise pro udělení ceny Vladimíra Boučka, TV Slovácko, Rada galerií České republiky, Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán, Sdružení historiků ČR, Česko-slovenská a Slovensko-česká komise historiků, Jihomoravská regionální archeologická komise při Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky, Programová rada Vlčnovské jízdy králů, Programová rada Slováckých slavností vína a otevřených památek, Region Slovácko, Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, Městské informační centrum Uh. Hradiště, Správní rada o.p.s. Park Rochus, Muzejní spolek v Uherském Hradišti, Spolek přátel města Mayen Uh. Hradiště, Historická společnost Starý Velehrad, Umělecká a programová rada Galerie Orlovna Kroměříž, Umělecká rada SUPŠ UH, Vědecká rada Cyrilometodějské stezky, výbor České národopisné společnosti a Sbor pro jízdu králů apod.
- Pokračovala mezinárodní spolupráce s Muzeem Hedmark County z Norska v rámci přípravy společných dlouhodobých výstavních a publikačních projektů a výměnných stáží.
- V rámci plnění vládního usnesení „Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“ provádí každoročně Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a jeho

Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje pro Ministerstvo kultury ČR terénní výzkumy v úzké spolupráci s těmito obdobně zaměřenými krajskými institucemi:

- kraj Jihočeský – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích;
- kraj Jihomoravský – Masarykovo muzeum v Hodoníně;
- kraj Karlovarský – Krajské muzeum Cheb;
- kraj Královéhradecký – Muzeum východních Čech v Hradci Králové;
- kraj Liberecký – Muzeum Českého ráje v Turnově;
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Těšínska;
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Novojičínska;
- kraj Olomoucký – Vlastivědné muzeum v Olomouci;
- kraj Pardubický – Soubor lidových staveb Vysočina v Hlinsku;
- kraj Plzeňský – Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech;
- kraj Středočeský – Regionální muzeum v Kolíně;
- kraj Ústecký – Regionální muzeum v Teplicích;
- kraj Vysočina – Muzeum Vysočiny Třebíč;
- kraj Praha – Muzeum hlavního města Prahy.

4.2.3. Pomoc odborných pracovníků jiným subjektům

- Jednotlivá odborná oddělení spolupracovala či poskytovala metodickou pomoc celkem 241 badatelům, institucím, obcím, skupinám a souborům. Pracovnice oddělení umění určily a posoudily 83 výtvarných děl pro soukromé majitele. Knihovna poskytla metodickou pomoc celkem 110 badatelům, z toho knihovnu navštívilo 98 badatelů, kteří realizovali 553 badatelských návštěv. Všem badatelům bylo poskytnuto 2505 výpůjček

(1146 absenčních, 1305 prezenčních; prostřednictvím meziknihovni výpůjční služby bylo vyřízeno 42 požadavků). Prostřednictvím e-mailu byla poskytnuta 12 badatelům metodická pomoc.

4.2.4. Spolupráce s AMG ČR a RG ČR

- Odborní pracovníci pracovali v 1 kolegiu a 5 komisích Asociace muzeí a galerií ČR (z toho 4 jako aktivní členové výboru komise) a v Senátu Rady galerií a komoře odborných pracovníků RG.

4.3. ŠKOLENÍ A KURZY

4.3.1. Školení a kurzy vlastní

- Byl dokončen 1 rukodělný kurz drátování pro dospělé a mládež (3. 11. 2015 – 9. 2. 2016). Dále se pracovníci zúčastnili povinných školení a kurzů BOZP, PO apod.

4.3.2. Školení, semináře a kurzy pořádané jinými subjekty

- Pracovníci muzea se zúčastnili celkem 7 školení, seminářů a kurzů pořádaných jinými subjekty.

5. KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

5.1. Expozice

- Organizace spravovala celkem 12 expozic přístupných veřejnosti: Slovácko, Nositelé Ceny Vladimíra Boučka (hlavní budova), Umění jihovýchodní Moravy (Galerie SM), Lidové bydlení (Topolná čp. 90), Lidové bydlení (Topolná čp. 93), Vesnické kovářství (Topolná čp. 90), Památník Velké Moravy ve Starém Městě, Velká Morava (Uherské Hradiště-Sady), Velká Morava (Staré Město-Špitálky), Velká Morava (Modrá u Velehradu), Muzeum lidových pálenic ve Vlčnově a Expozice dějin města – Uherské Hradiště – město královské v objektu bývalé jezuitské koleje. Do stálé expozice Slovácko byl pořízen audioprůvodce v české, německé a anglické mutaci. Oddělení archeologie

zpracovalo návrh koncepce přístavby PVM zahrnující novou expozici, která tematicky i prezentačně doplňuje stávající.

5.2. Výstavy

- Slovácké muzeum uspořádalo celkem 40 výstav, z toho 26 vlastních, 8 převzatých, 6 kooperačních v jiných objektech.

A) Výstavy vlastní:

Slovácké muzeum

- 1) Léčebný ústav MUDr. Masaříka;
- 2) Kdo si hraje, ovládá (interaktivní výstava modelů);
- 3) Zima na Slovácku;
- 4) Výsledky kurzu drátování.

Galerie Slováckého muzea

- 5) Klára Klose, obrazy, kresby, sochy;
- 6) Helena Zmatlíková, knižní ilustrace;
- 7) Jiří Balcar (1929–1968) / kresba, grafika a malba / ze sbírky Galerie Dolmen;
- 8) Soukromé války / Miroslav & Michal Malina;
- 9) Představujeme... Malina/Miroslav, Lukáš, Michal;
- 10) Karel Jaroslav Obrátil / Komenský erotické osvěty;
- 11) Quido Kocián / sochařské dílo;
- 12) Strom / Pocta Jindřichu Pruchovi (1886–1914);
- 13) Výměna rolí/ Irena Armutidisová a Jakub Tytykalo;
- 14) Jiří Vlach & Veronika Machová, malé bronzy a kresby.

Památník Velké Moravy

- 15) Vampyrismus;
- 16) Památník Velké Moravy v proměnách času;
- 17) Cyrilometodějský Velehrad.

B) Výstavy převzaté:

- 1) Slovácké muzeum: „Svetom, moje, svetom...“ O slovenských drátenicích;
- 2) Slovácké muzeum: Jak se rodí večerníčky;

- 3) Slovácké muzeum: Antonín Václavík. Zrnko k zrnečku;
- 4) Slovácké muzeum: 25 let Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě;
- 5) Slovácké muzeum: Boskovický poklad;
- 6) Památník Velké Moravy: Genesis Expo;
- 7) Galerie Slováckého muzea: Textile Art of Today;
- 8) Galerie Slováckého muzea: Stanislav Lolek / Rapsodie volné přírody.

C) Výstavy vlastní mimo objekty muzea

- 1) Cyrilometodějský Velehrad (Skalica);
- 2) Cyrilometodějský Velehrad (Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava);
- 3) Život za mřížemi (uherskohradištská věznice);
- 4) Scénograf Miloš Souček (Galerie Patro UH);
- 5) Léčebný ústav MUDr. Masaříka (Galerie Patro UH);
- 6) Slavnosti na Slovácku objektivem JUDr. Alexandra Tobka (1895–1955) (Galerie Patro UH);
- 7) Archeologické doklady osídlení Uherskohradištska (Galerie Patro UH);
- 8) Laureáti Ceny Vladimíra Boučka (Reduta UH);
- 9) Pravěk Kunovic (Město Kunovice).

D) Výstavy kooperační mimo objekty muzea

- 1) Helena Zmatlíková (GVU Havlíčkův Brod);
- 2) Helena Zmatlíková (GMAB Trenčín);
- 3) Miloš Slezák / Výběr z díla (GVU Hodonín);
- 4) Memento Tiziani/ Příběhy Proměn v dílech současných umělců (Galerie Orlovna Kroměříž, MU Olomouc, Arcibiskupský zámek v Kroměříži);
- 5) Textile Art of Today (Galerie Patro UH);
- 6) U nás na Velehradě aneb Jak se žilo před léty (obec Velehrad).

5.3. Přednášky pro veřejnost

- Slovácké muzeum uspořádalo celkem 59 odborných přednášek pro 1 996 osob, z toho 411 dětí a 1 585 dospělých.
 - A) Přednášek v objektech vlastní instituce bylo celkem 12 pro 371 dospělých.
 - B) Mimo objekty vlastní instituce bylo celkem 47 přednášek pro 1 625 posluchačů, z toho 411 dětí a mládeže a 1 214 dospělých posluchačů.

5.4. Odborné výklady ve výstavách a expozicích

- Ve výstavách a expozicích uspořádali odborní pracovníci celkem 33 odborných výkladů pro 969 posluchačů, z toho 478 dětí a mládeže a 491 dospělých.

5.5. Doplnkové kulturní akce a programy

- Muzeum uspořádalo celkem 31 akcí pro 5 794 osob, z toho 4 021 dospělých a 1 773 dětí: 6× Vaříme v muzeu; 2× Tradiční houslový recitál Jiřího Pospíchala; Rockové koledování u stromečku; Muzejní noc; Pravoslavná liturgie na Výšině sv. Metoděje; Noc s Metodějem na Výšině sv. Metoděje; Košť slivovice; Přecíst si to musíme, ilustrovat zkusíme; Z lásky darované; Od srdce i od srdíčka; 8× Zvídákové, vzhůru do muzea!; Dílničky pro levé ručičky; Klub deskových her; S vysvědčením do muzea; Podzimní tvořivá dílna; 3× příměstský tábor).

5.6. Zájmové aktivity (kluby, spolky)

- Ve spolupráci s Muzejním spolkem v Uherském Hradišti byly realizovány celkem 4 přednášky a besedy pro 115 posluchačů (beseda o K. J. Obrátilovi, Z archivu SAF, Hradý Řádu německých rytířů v polském Pobaltí, Boskovický poklad – osud a historické souvislosti mincovního nálezu z poloviny 17. století).

5.7. Spolupráce se zahraničím

- Slovácké muzeum spolupracovalo celkem s 24 zahraničními partnery ze Slovenska, Maďarska, Bulharska, Polska, Nor-

ska, Německa, Bulharska a Makedonie, z toho s 8 institucemi (Hedmark County Museum, Norsko; Občanské sdružení Trienále textilu bez hranic v Bratislavě; Galerie M. A. Bazovského v Trenčíně, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnavě; Múzeum mincí a medailí Kremnica; Asociace výtvarných umělců Maďarska; Městská knihovna ve Skalici; Československá komise AV ČR; Slovensko-česká komise SAV; Galéria Arcis Sárvár – Maďarsko) a 17 vědeckými pracovníky. V rámci odborné spolupráce uspořádalo Slováké muzeum 2 studijní pobyty – vedoucí etnografického oddělení se zúčastnila odborné stáže v norském Hedmark County Museum. Studijní pobyt norského kolegy Bjørna Sverre Hol Haugena se uskutečnil v průběhu října.

5.8. Spolupráce s jinými kraji

- Slováké muzeum spolupracovalo s 38 institucemi v celkem 13 krajích (Zlínský kraj: Valašské muzeum v přírodě Rožnov pod Radhoštěm, NPÚ Kroměříž, Muzeum J. A. Komenského Uh. Brod, Muzeum Bojkovska v Bojkovicích, město UH, SOKA Uherské Hradiště, Gymnázium Uherské Hradiště, Region Slovácko, Galerie Joži Uprky UH, Muzeum Kroměřížska; Jihomoravský kraj: Muzeum Brněnska Předklášteří, Městská galerie Panský dvůr ve Veselí nad Moravou, Moravská galerie Brno, Masarykovo muzeum – pobočky Vlastivědné muzeum Kyjov a Městské muzeum Veselí nad Moravou, GVU Hodonín, FF MU Brno, NÚLK Strážnice, Moravské zemské muzeum Brno, Technické muzeum Brno; Olomoucký kraj: Muzeum umění Olomouc, Vlastivědné muzeum Olomouc, Muzeum Komenského Přerov, Vlastivědné muzeum Šumperk; Moravskoslezský kraj: Slezské zemské muzeum v Opavě, Galerie výtvarného umění Ostrava; Kraj Vysočina: Muzeum Vysočiny Jihlava, Muzeum Vysočiny Třebíč, GVU Havlíčkův Brod; Středočeský kraj: GASK Kutná Hora; Hlavní město Praha:

Národní galerie, Galerie hl. města Praha; Plzeňský kraj: Západočeská galerie Plzeň; Královéhradecký kraj: Muzeum východních Čech v Hradci Králové; Pardubický kraj: Městské muzeum Čáslav; Východočeská galerie Pardubice; Liberecký kraj: Oblastní galerie Liberec; Jihočeský kraj: Muzeum Jindřichohradecka, Jindřichův Hradec; Karlovarský kraj: Galerie výtvarného umění Cheb).

5.9. Spolupráce kulturních PO Zlínského kraje

- Průběžná konzultační činnost a spolupráce se všemi krajskými kulturními organizacemi probíhala jak v rámci pověřeného pracoviště Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, pobočka Luhačovice, Muzeum Kroměřížska v Kroměříži, Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně), tak v rámci projektů eBadatelna Zlínského kraje a Evidenční systém sbírkových předmětů.

5.10. Návštěvnost muzea

A) Celková návštěvnost expozic, výstav a kulturních akcí Slováckého muzea – 83 866 osob

z toho:

- návštěvnost expozic, výstav a kulturních akcí Slováckého muzea – 73 445 osob, z toho: návštěvnost výstav Slováckého muzea v jiných objektech – 10 168 osob; návštěvnost kulturních a doprovodných akcí Slováckého muzea – 10 421 osob, z toho:
 - přednášky (zahrnuje i přednášky se spolky) – 1 996 osob;
 - doprovodné programy k výstavám – 6 907 osob;
 - doplňkové akce – 1 518 osob.

B) Celková návštěvnost kulturních akcí s podílem Slováckého muzea – 3 960 osob

z toho:

- 1 pořad v rámci Slováckých slavností vína – 760 osob;

- 2 pořady na folklorním festivalu Strážnice 2016 – 3 200 osob.

Pozn. Neuvádí se ve výkazu NIPOS.

6. EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

6.1. Vlastní ediční činnost

- Vydány celkem 2 čísla Lihových novin a 7 publikací (časopis Slovácko 2015; druhé rozšířené vydání monografie Památník Velké Moravy; dále katalogy – Strom: pocta Jindřichu Pruchovi; Quido Kocian: sochařské dílo, ze soukromé sbírky; Soukromé války: Miroslav Malina & Michal Malina; Jiří Balcar: kresba, grafika, malba; katalog Memento Tiziani: příběhy Proměn v dílech současných umělců byl vydán Muzeem umění ve spolupráci se Slováckým muzeem) a 1 e-katalog (Sbírka kraslic Slováckého muzea. Kolekce kraslic Antonína Václavíka z let 1940–1944 zveřejněný na: <http://veligrad.slovackemuzeum.cz/kraslice/>).

6.2. Odborné texty do publikací a periodik vydaných jinými subjekty

- Odborná oddělení publikovala výsledky svých výzkumů a odborné činnosti celkem v 57 příspěvcích, z toho 24 v časopisu Slovácko a dalších publikacích SM, 3 v publikacích vydaných jinými subjekty a 30 článků v dalším odborném tisku.

6.3. Medializace instituce – propagace výstav a doplňkových akcí

- Odborná oddělení a pracovníci public relations propagovali výstavy a doplňkové kulturní akce celkem v 795 příspěvcích, z toho 390 tisk, 61 TV, 39 rozhlas a 305 internet.

6.4. Spolupráce s odbornými a jinými periodiky (redakční rady)

- Členstvím a účastí na redakčních radách spolupracovala odborná oddělení celkem s 6 periodiky, z toho s jedním portálem eBadatelna Zlínského kraje a 5 periodiky

(Národopisný věstník, Zpravodaje města UH, sborník *Ingredere hospes*, *Acta musealia* a časopis ZVUK), celkem 20 jednání redakčních rad.

7. ROZVOJOVÉ AKTIVITY

7.1. Zapojení do evropských (nejen strukturálních) fondů

- Program přeshraniční spolupráce ČR-SR – Digitální mapa. Projekt započat 2014 a ukončen v roce 2015. V roce 2016 došlo k závěrečnému vyúčtování a finančnímu vyrovnání.
DOTACE CELKEM 424 422,61 Kč.

7.2. Dotace jiných subjektů (např. ministerstva)

- MK ČR – 3 grantové úkoly Digitalizace kraslic A. Václavíka 100 000,- Kč, výukové programy „Rok na Slovácku“ 70 000,- Kč, Digitální mapa tradiční lidové kultury – 89 000,- Kč) s celkovou výší dotace 259 000,- Kč;
- Město Uherské Hradiště – dotace investiční na pořízení sbírek od lidových tvůrců oceněných Cenou Vladimíra Boučka ve výši 10 000,- Kč;
- Město Uherské Hradiště – 15 000 Kč na výukové programy v rámci výstavy modelů „Kdo si hraje...“.
DOTACE CELKEM 284 000,- Kč.

7.3. Přijaté dary – nefinanční

- Darem získalo muzeum celkem 17 sbírkových předmětů.

7.4. Finanční pomoc sponzorů

- různí sponzoři – podpora akcí SM v celkové výši 15 000,- Kč.
SPONZORSKÉ PŘÍSPĚVKY CELKEM 15 000,- Kč.

7.5. Příprava projektů a koncepcí

- Příklad Evropského centra sv. Cyrila a Metoděje (III. etapa rekonstrukce a dostavby Památníku Velké Moravy ve Starém Městě – příprava investičního

záměru, studie a žádosti do IROP);

- Výstavba Muzea v přírodě Rochus (terénní výzkumy);
- Příprava vybudování Evropské kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje a obnovy jednotlivých archeologických lokalit – Národních kulturních památek ve správě SM UH (IROP);
- Příprava česko-norského projektu „Železná opona“ a dalších dílčích projektů včetně výměnných stáží;
- Příprava expozice Muzea totalitních režimů v Uherském Hradišti;
- Příprava dostavby depozitáře v areálu lidových staveb Topolná;
- Příprava dostavby dílny konzervačního oddělení.

7.6. Plán rozvoje (investiční akce, neinvestiční akce)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracován dokument – Koncepti činnosti a rozvoje organizace, který je každoročně aktualizován. Z tohoto materiálu vyjímáme nejdůležitější rozvojové akce na období let 2008–2028:

7.6.1. Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy

Preventivní ochrana sbírkových předmětů před nepříznivými vlivy – vybavení nových i stávajících depozitářů monitorovací technikou a zařízením pro úpravu klimatických podmínek (zejména vzdušné vlhkosti);

Náklady: 1,2 mil. Kč;

Finanční zajištění: vlastní zdroje, ZK;

Partneři: -;

Termín: 2008–2009;

Stav: splněno.

7.6.2. Záchrana – restaurování starých tisků a rukopisů

Náklady: 4,7 mil. Kč;

Finanční zajištění: ZK, EU;

Partneři: -;

Termín: 2010–2020;

Stav: probíhá.

7.6.3. Navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů

Náklady: 0,8 mil. Kč/ročně;

Finanční zajištění: ZK;

Partneři: -;

Termín: každoročně;

Stav: nesplněno, kritický stav, zatím částečně řešeno sponzorskými příspěvky.

7.6.4. Vybudování depozitáře v areálu lidových staveb Topolná

Náklady: 2 mil. Kč;

Finanční zajištění: ZK;

Partneři: -;

Termín: 2018;

Stav: v projektové přípravě.

7.6.5. Dostavba dílny konzervačního oddělení

Náklady: 0,5 mil. Kč;

Finanční zajištění: ZK;

Partneři: -;

Termín: 2018;

Stav: v projektové přípravě.

7.6.6. Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům

7.6.6.1. Vybudování Muzea lidových pálenic na moravsko-slovenském pomezí ve Vlčnově.

Náklady: 1,8 mil. Kč;

Finanční zajištění: ZK, EU;

Partneři: obec Vlčnov, Trenčianské múzeum, Centrum tradičnej kultúry Myjava;

Termín: 2008–2010;

Stav: splněno.

7.6.6.2. Vybudování a zprovoznění Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje s předváděcím centrem, expozicí a výběrovou prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby a řemesel.

Náklady: 3,6 mil. Kč;

Finanční zajištění: ZK, EU;

Partneři: -;

Termín: 2009–2011;

Stav: splněno.

7.6.6.3. Vybudování nové moderní stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea včetně jejího vybavení multimedialní technikou (slavnostní otevření k 100. výročí založení muzea).

Náklady: 20 mil Kč;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: 2010–2014;
Stav: splněno.

7.6.6.4. Vytvoření lektorského oddělení s náplní vzdělávacích a tvořivých programů pro děti i dospělé pověřeného propagačním stykem s veřejnými sdělovacími prostředky, školstvím a širokou veřejností. Cílem je zpracovávání, nabízení a realizace programů pro nejrůznější věkové kategorie a skupiny (např. rodinného typu) s nezbytnou dokumentací, prezentací, propagací a vyhodnocováním.

Náklady: mzda pro dva pracovníky VŠ a SŠ pedagogického směru;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: od 2009;
Stav: plnění částečné (1 pracovník) z důvodu nedostatku mzdových prostředků.

7.6.6.5. Rekonstrukce Památníku Velké Moravy (I. etapa), výstavba nové multimedialní expozice (II. etapa) a přístavba Evropského centra sv. Cyrila a Metoděje (III. etapa).

Náklady: 120 mil. Kč;
Finanční zajištění: ZK, EU, Norské fondy;
Partneři: -;
Termín: 2008-2021;
Stav: I. a II. etapa dokončena, III. etapa v přípravě.

7.6.6.6. Příprava a realizace výstavby „Muzea Velké Moravy“ v Uherském Hradišti-Sadech.

Náklady: 200,0 mil. Kč;
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU;
Partneři: -;
Termín: 2010–2025;

Stav: v plnění, zpracována základní studie, vybudována přístupová komunikace, osazení informačním systémem v roce 2014, dokončovací práce na lokalitě v roce 2017.

7.6.6.7. Příprava a realizace výstavby Muzea v přírodě Rochus.

Náklady: 150,0 mil. Kč;
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU;
Partneři: soukromé společnosti;
Termín: 2007–2020;
Stav: zhotoven ideový záměr, studie a studie proveditelnosti, probíhá intenzivní projektová příprava, zahájena výstavba, první část otevřena v roce 2016.

7.6.6.8. Vybudování požárního únikového východu z výstavních sálů hlavní budovy.

Náklady: 1,5 mil. Kč;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: 2007;
Stav: splněno.

7.6.6.9. Vytvoření koncepce prezentace a propagace Slováckého muzea a její aplikace v praxi.

Náklady: 120 tis. Kč / první rok;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: od 2008;
Stav: splněno, každoročně aktualizováno.

7.6.7. Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem

7.6.7.1. Vybudování Evropské kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje včetně jejího pilotního pracoviště (informačního centra) a obnovy jednotlivých archeologických lokalit.

Náklady: 14 mil. Kč;
Finanční zajištění: ZK, EU;
Partneři: Zlínský kraj, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Trenčínský samosprávný kraj (Slovensko) a další zahraniční partneři, správci jednotlivých lokalit.

vých archeologických lokalit;
Termín: 2010–2021;
Stav: v přípravě, zhotovena studie, požádáno o dotaci.

7.6.7.2. Aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu.

Náklady: běžné provozní;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: KÚ ZK, subjekty cestovního ruchu;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně.

7.6.7.3. Aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy.

Náklady: běžné provozní;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně.

7.6.7.4. Zvyšování kvality koncepce prezentace a propagace instituce a její naplňování v praxi.

Náklady: běžné provozní;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně.

7.6.7.5. Vytvoření nové interaktivní webové prezentace Slováckého muzea.

Náklady: 0,1 mil. Kč;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: -;
Termín: 2007;
Stav: splněno v roce 2007, v roce 2009 došlo k další modernizaci prezentace, tato spuštěna v únoru 2010.

7.6.8. Provázání činnosti instituce se školstvím

7.6.8.1. Vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím „Dětského centra Slováckého muzea“.
Náklady: 0,2 mil. Kč/ročně;

Finanční zajištění: ZK;
Partneři: školská zařízení;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně v rámci omezených finančních prostředků.

7.6.8.2. Úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru.

Náklady: běžné provozní;
Finanční zajištění: ZK;
Partneři: školská zařízení;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně.

7.6.9. Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce

7.6.9.1. Intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče a tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně metodické podpory odborné i laické veřejnosti.

Náklady: 0,5 mil Kč/ročně;
Finanční zajištění: ZK, MK ČR;
Partneři: Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, Moravské zemské muzeum v Brně, Asociace umělců medailérů Praha, Střední uměleckoprůmyslová škola v Uherském Hradišti;
Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně.

7.6.10. Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů

7.6.10.1. Aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce.

Náklady: běžné provozní;
Finanční zajištění: ZK;

Termín: průběžně;
Stav: plněno průběžně;

7.7. Plán rozvoje organizace (kulturně výchovné činnosti)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracovány dokumenty – Koncepti činnosti a rozvoje organizace a Koncepti prezentace a propagace, které jsou každoročně aktualizovány. Tyto materiály obsahují rovněž dlouhodobější i roční plány kulturně výchovné činnosti, která je následně implementována do elektronického plánu a kontroly činnosti jednotlivých úseků organizace.

8. STATISTICKÉ UKAZATELE ROZVOJE ORGANIZACE PRO OBDOBÍ LET 2015–2016

8.1. Výkaz o muzeu (NIPOS)

Výkaz o muzeu a galerii (v souladu s NIPOS Kult (MK) 14-01 a hodnocenými indikátory Koncepte rozvoje organizací Zlínského kraje v oblasti kultury pro období let 2015 až 2024)

Údaj	Rok 2015	Rok 2016
Objekty - pobočky, detašovaná pracoviště (NIPOS ř. č. 0103)	11	11
Sbírkové předměty (NIPOS ř. č. 0901)	365 987	366 931
Počet zapsaných přírůstků za sledovaný rok (NIPOS ř. č. 0905):	3 400	944
– z toho přírůstky získané koupí	359	127
– z toho přírůstky získané darem	211	17
– z toho přírůstky získané sběrem	2 830	800
Počet knihovních jednotek (NIPOS ř. č. 0603)	25330	25677
Počet stálých expozic (NIPOS ř. č. 0107)	12	12
Počet výstav (NIPOS ř. č. 0201):	21	34
– z toho v zahraničí (NIPOS ř. č. 0205):	0	1
Počet kulturně výchovných akcí pro veřejnost (NIPOS ř. č. 0231):	97	110
Celková návštěvnost expozic a výstav, kulturně výchovných akcí (NIPOS ř. 0218 + ř. 0232)	82 248	83 866

8.2. Souhrnná zpráva o stavu plnění/dosažení indikátorů

Činnost organizace se řídila v roce 2016 daným plánem, který byl veden a průběžně kontrolován jak v listinné, tak elektronické podobě (síťové aplikaci). Po jeho vyhodnocení lze konstatovat, že tento plán, jeho úkoly a indikátory byly splněny. Rezervy lze spatřovat u některých rozvojových aktivit, které se nedaří naplňovat díky chybějícím finančním prostředkům.

9. OSTATNÍ ČINNOSTI

9.1. Řídící a kontrolní činnost

Řídící a kontrolní činnost prováděna prostřednictvím operativních a periodických porad vedení (ředitel, vedoucí oddělení a samostatní pracovníci). Velmi účinným nástrojem řízení a kontroly je elektronický síťový podrobný plán činnosti instituce s přesným zadáním úkolu, termínu splnění a odpovědnosti, který je průběžně kontrolován po celý rok.

Ukázka stránky elektronického plánu a kontroly činnosti SM UH:

9.2. Provoz a údržba

9.2.1. Provoz a údržba (včetně stavební)

V roce 2016 byly průběžně prováděny pravidelné kontroly lokalit a objektů muzea včetně odstraňování zjištěných nedostatků. Dále byla bezproblémově zabezpečována běžná provozně-kontrolní činnost (autoprovaz, všestranná údržba, MTZ, nákupy ostatních pracovníků, kontrola správnosti fakturace, nákupy cenin

a PHM včetně evidence, sledování spotřeby energie, paliv, telefonních hovorů atd.).

Podrobné informace o jednotlivých položkách provozu a údržby viz hospodářská část rozborů činnosti.

9.2.2. Zabezpečovací systémy (EZS, EPS a PTV)

Referent elektronických požárních systémů, elektronických zabezpečovacích systémů a průmyslových televizí vedl ve sledovaném období veškerou agendu, sledoval termíny povinných revizí a kontroloval jejich řádné provedení, jednal se servisní firmou Security UH a policií, proškoloval pracovníky pověřené manipulací se systémy v jednotlivých objektech, průběžně objednával a kontroloval odstranění vzniklých závad na systémech, vedl knihu poplachů, kontrol napadených prostor, účastnil se výjezdů policie při vyhlášení poplachu apod.

9.2.3. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární a civilní ochrana, ochrana životního prostředí

Všechny povinnosti organizace v oblasti BOZP, PO, CO a ekologie zajišťoval ve sledovaném období pracovník muzea – referent BOZP, PO, CO se smluvní účastí firmy Jordán. Pracovník sledoval termíny a správnost plnění potřebných prací a prováděl základní kontrolní činnost (lékárničky, vybavenost hasicími přístroji, inventury a ochrana CO materiálu, vybavení ochrannými prostředky jednotlivce apod.). Další specializované úkoly (školení, revize, směrnice apod.) smluvně zajišťovala firma Jordán. Všechny úkoly uvedené v plánu činnosti úseku na rok 2015 byly splněny.

9.3. Výpočetní technika – počítačové sítě (instalace, údržba, rozvoj), internet, www stránky, využívání e-mailu

Technik PC splnil v roce 2016 následující úkoly:

- pravidelně aktualizoval antivirový program na všech PC v instituci;
- zajistil odstranění veškerých vzniklých závad na PC, serveru a v síti;

- podle aktuální potřeby posiloval hardware zařízení;
- prováděl periodickou kontrolu legálnosti instalovaného softwaru (licenční doklady na jednotlivé produkty archivovány na oddělení dokumentace SM);
- všem pracovníkům poskytoval školicí a poradenskou činnost;
- aktualizoval harmonogram postupné obměny a vybavování instituce výpočetní technikou i softwarem;
- prováděl aktualizaci a rozšiřování stávajících webových stránek Slováckého muzea, podílel se na přípravě stránek nových;
- prováděl zálohování důležitých dat SM UH;
- prováděl kontrolu integrity databází programů BACH.

Počítačová síť je vybudována v hlavní budově, v galerii, na detašovaném pracovišti Hradební a v objektu přednáškového centra s archeologickým oddělením. Internetové připojení hlavní budovy a přednáškového centra s archeologickým oddělením je zajištěno optickým vláknem, galerie a pracoviště Hradební je připojeno pomocí technologie wi-fi. Instituce provozuje webové stránky s doménou www.slovackemuzeum.cz, elektronickou odbornou knihovnu s adresou <http://knihovna.slovackemuzeum.cz> a speciální oborové stránky www.medaile-uh.blog.cz a www.veligrad.eu. Má rovněž zastoupení na Facebook. Každý z pracovníků muzea má vlastní e-mailovou schránku. Ve všech pokladnách instituce je zavedena technologie PC pro prodej a tisk vstupenek a ostatního zboží.

Webové stránky www.slovackemuzeum.cz navštívilo v roce 2016 celkem 83 367 unikátních návštěvníků. Facebooková stránka Slováckého muzea dosáhla výše 5 809 přihlášených uživatelů a Společnosti přátel slivovice ČR 2 631 uživatelů.

9.4. Pracovníci Slováckého muzea v Uherském Hradišti v roce 2016

poř. č.	jméno a příjmení	pracovní pozice/pozn.	v organizaci od roku
1	Bartík Jaroslav, Mgr.	archeolog	2015
2	Berková Kateřina, Bc.	konzervátor (mateřská dovolená do 31. 7. 2016)	2007
3	Čevelová Květoslava	uklízečka	2004
4	Číhal Petr, Mgr.	etnograf	2011
5	Dudová Magda	pokladní (Slovácké muzeum)	1997
6	Fornůsková Štěpánka	konzervátor (zástup za mateřskou dovolenou do 31. 7. 2016)	2012
7	Frolcová Milada, PhDr.	historik umění	1985
8	Frolec Ivo, PhDr.	ředitel	1991
9	Hodonská Marie	uklízečka	2009
10	Chrástek Tomáš, Mgr.	archeolog, vedoucí oddělení	2009
11	Chvalkovský Ladislav	fotograf	1977
12	Chvalkovský Ladislav	technik EZS, EPS, PTV	2000
13	Jordán Michal	správce počítačové sítě, technik archeologie	1999
14	Káčer Jan, Mgr.	etnograf	2012
15	Kašpaříková Zdenka	pokladní (Slovácké muzeum)	2014
16	Kolečkářová Radka	dokumentátor archeologického oddělení	1999
17	Kondrová Marta, Mgr.	etnograf, vedoucí oddělení	2001
18	Kostečková Renáta	uklízečka	2010
19	Marholtová Jolana	účetní	2005
20	Martykánová Marie, Mgr.	historik umění	1976
21	Mátlová Iveta, Mgr.	knihovnice, zástupce ředitele	1995
22	Menoušková Dana, Mgr.	archeolog	1998
23	Mour Ondřej, DiS.	konzervátor	2010
24	Musilová Jana	pokladní (Galerie Slováckého muzea)	2011
25	Novotný Jiří, Mgr.	archeolog	2015
26	Novotný Petr, DiS.	programový pracovník (do 30. 6. 2016)	2015
27	Olšák Ladislav	údržbář, výstavář	2011
28	Olšák Ladislav	bezpečnostní pracovník	2011
29	Pelikánová Emilie	výtvarník (do 31. 12. 2016)	1992
30	Pohlová Irena	pokladní (Památník Velké Moravy)	1995
31	Portl Pavel, Mgr.	historik	2005
32	Princ Pavel	public relation	2015
33	Rašticová Blanka, PhDr.	historik	1976
34	Směřičková Gabriela, Mgr.	etnograf	2013
35	Sovišová Dagmar	účetní	1994
36	Strachotová Eva	uklízečka	1996
37	Stýskal Zdeněk	údržbář, výstavář	2004
38	Stýskal Zdeněk	referent BOZP, PO, CO	2004
39	Šebková Veronika	pokladní (Galerie Slováckého muzea)	1994
40	Šlemendová Jana	uklízečka	2010
41	Štefánková Ludmila	konzervátor, vedoucí oddělení	1977
42	Taláková Zdeňka	provozní, asistentka ředitele	2005
43	Varmužová Markéta, Mgr.	programový pracovník (od 1. 9. 2016 do 30. 11. 2016)	2016
44	Vlková Lenka, Mgr.	etnograf, programový pracovník	2015
45	Zemánková Helena	dokumentátor	1982
46	Zpěváková Jitka	ekonom, vedoucí oddělení	1994
47	Žižlavský Martin	pokladní (Památník Velké Moravy)	2015

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY A MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL STRÁŽNICE JUBILUJÍCÍ

Ivo Frolec, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

V roce 2016 jsme oslavili dvě významná jubilea, která se dotkla nejen národopisců, ale i další odborné a laické veřejnosti. Začneme tím prvním starším výročím. Mezinárodním folklorním festivalem Strážnice. Sedmdesát let, to je již úctyhodný festivalový věk, zvláště když se jej dožívá jedna z nejvýraznějších a největších evropských i světových folklorních přehlídek.

Od prvopočátku byl festival koncipován jako nadregionální. V roce 1946 se uskutečnil pod názvem Československo v tanci a zpěvu. Vzbudil vřelý ohlas veřejnosti a nový zájem o tradiční lidovou kulturu v celé poválečné zemi, který i v následujících letech umožnil rozvoj strážnických slavností za účasti především vesnických skupin s dochovanými formami místního folkloru a původními kroji. Od začátku padesátých let festival měnil svůj název i tvář. Účastníky Slavností lidového tance a zpěvu, Ústřední přehlídky souborů lidového tance a zpěvu či prostě Strážnice se stále více stávaly folklorní soubory pracující již s choreografií a úpravami krojů pro jevištní projevy. Tento trend byl záměrně potlačován vznikem klenotnických pořadů, na něž byly zvány především neorganizované vesnické skupiny.

V druhé polovině padesátých let se účastnily festivalu také zahraniční soubory a od roku 1962 začaly být strážnické slavnosti chápány jako mezinárodní. V letech 1957–1959 dosahovala průměrná návštěvnost této výjimečné kulturní akce kolem rekordních sto tisíc osob. V následujících desetiletích se festival stal neopomenutelnou složkou kulturního života v zemi a snahou o využívání a posílení tradic lidové kultury. V programech byly využívány všechny formy práce s folklorem, tedy autentická vystoupení vesnických skupin, souborové stylizace, dětský folklor i hudeb-

ní a taneční projevy jiných národů. Vedle sebe se ocitly dvě polohy existence folkloru – souborová a autentická, kterým byla dána možnost, aby promlouvaly k veřejnosti a ověřovaly si v přímém kontaktu s publikem svoji nosnost.

S přibývajícím, zejména místními a regionálními folklorními festivaly si strážnický udržel a dokonce upevnil své výjimečné postavení. Nesoustřeďoval se pouze na místo a národopisný region, v němž se konal. To přenechával regionálním folklorním slavnostem. Stal se sváteční přehlídkou folkloru celé země s ukázkami lidové kultury z blízkého i vzdáleného zahraničí. Je tomu tak dodnes a to je dobře.

Věřím, že vzpomínanou koncepci festivalu budou moci diváci ocenit i v dalších letech na všech pódiih zámeckého parku, skanzenu i náměstí. Jsem přesvědčen, že desítky tisíc návštěvníků i účinkujících budou nadále vychutnávat jedinečnou atmosféru našeho mezinárodního folklorního festivalu a odvezou si z něj co nejhezčí zážitky a vzpomínky.

Dovolím si zde i několik osobních vzpomínek. Při prohlížení svého archivu jsem zjistil, že tento rok byl se vši pravděpodobností mým již padesátým návštěvnickým či pracovním ročníkem strážnického festivalu. Rovněž jsem začal probírat jednotlivé pořady. Na některé jsem si již bohužel nevzpomněl, jiné se mi vybavily docela dobře. Vždy mi však vyvstal před očima obraz celé řady osobností, které se zasloužily o jeho rozvoj. Osobností, bez nichž by festival nebyl takovým, jakým je. Není možné je zde všechny vyjmenovat. K mým nejbližším však patřil určitě Jožka Tomeš, kterého vidím vždy usměvavého, v rozhalené košili, s gajdami pověšenými na zdi. Bohatýrského Slávka Volavého. Rozvážného a příjemného

Oldřicha Sirovátku, kterého jsem si nesmírně vážil. Jana Rokytu, aktivní Zdenku Jelínkovou, přátelského Jana Miroslava Krista i svého otce Václava Frolce. S vděčností jsem vzpomínal i na celou řadu jiných osobností. Kdyby měl festival svoji pamětní desku, jistě by na ní byli všichni zapsáni zlatým písmem.

Za Slovácké muzeum i za festivalovou programovou radu, které předsedám od roku 1996, bych chtěl využít této příležitosti a poděkovat všem svým festivalovým kolegům. Jejich práce je skutečně velká, úctyhodná a nezištná. Jak v programové radě, jejím senátu, v organizačních a programových štábech i autorských týmech. Tito lidé mají jedno společné. Vše, co dělají pro festival, je řízeno jejich srdíčkem. A to srdce je skutečně velké. Věřím, že díky nim bude festival nadále v tak dokonalé psychické i fyzické kondici, v jaké je nyní.

Druhým naším jubilentem je Národní ústav lidové kultury. Instituce, která se za šedesát let své existence posunula z původní regionální povahy do mezinárodní působnosti a stala se jednou z nejvýznamnějších mezinárodních výzkumných organizací. Z malé kanceláře organizující strážnické slavnosti se stalo v roce 1956 Krajské středisko lidového umění v čele s výraznou osobností Slávkem Volavým. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let získala instituce vysoce odbornou koncepci díky interním, ale i externím pracovníkům.

Je jich celá řada, k nejvýraznějším patřili např. Josef Tomeš, Vítězslav Volavý, Václav Frolec, Dušan Holý, Josef Jančář, Bohuslav Beneš, Oldřich Sirovátka, Cyril Zálešák či Milan Leščák. V roce 1968 získala organizace nový název – Ústav lidového umění, který se stal i Domem československých národopisců. Jeho odborný zájem a činnost začaly být velmi široké. Vedle rozsáhlé vědecko-výzkumné a publikační činnosti pokračovalo pořádání mezinárodního festivalu, budování muzea v přírodě, tvorba expozic a výstav, realizace mnoha státních i mezinárodních konferencí. To vše pod vedením ředitelů, kteří stáli v čele ústavu po Vítězslavu Volavém, Jana Součka, Miloše Říhy, Josefa Jančáře a Jana Krista. Po roce 1989 byl název instituce změněn na Ústav lidové kultury, kterému ministerstvo kultury dalo do vínku celostátní působnost s celou řadou nových odborných aktivit. Těm byl i záhy přizpůsoben další rozšířený název – Národní ústav lidové kultury (NÚLK).

Dnes je NÚLK jedinečnou špičkovou oborovou organizací, o jejímž významu a přínosu není pochybností. Tak jej vnímá nejen odborná, ale i široká laická veřejnost, které je věnována stále větší pozornost. A nezbývá, než ústavu do dalších let popřát mnoho dalších úspěchů, necht' se dále rozvíjí ku prospěchu nás všech, ať má osvěceného zřizovatele a je i nadále naším milým Domem československých národopisců.

MISTR TRADIČNÍ RUKODĚLNÉ VÝROBY ZLÍNSKÉHO KRAJE ZA ROK 2016

Marta Kondrová, Slováké muzeum, Uherské Hradiště

Zlínský kraj jako jeden z prvních krajů v České republice začal s oceňováním lidových tvůrců, kteří zachovávají původní řemeslné postupy a technologie při práci s přírodními materiály. Již v roce 2011 byl Radou Zlínského kraje schválen Statut titulu Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje a pravidla pro jeho udělení. Na podzim roku 2012 se na půdě Slováké muzea uskutečnilo první slavnostní předání titulu nazvaného Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje.

Krajský titul navazuje na celostátní ocenění Nositel tradice lidových řemesel a v rámci Zlínského kraje existuje do značné míry unikátní situace, neboť v oblasti rukodělné výroby je udělováno ještě úzce regionální uznání v podobě Ceny Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby. Město Uherské Hradiště, které ocenění zřídilo a uděluje, se tak již v roce 2005 přihlásilo nejen k odkazu ÚLUV jako instituce a podniku, který v Uherském Hradišti měl své nezastupitelné místo, ale také k potřebě nového přístupu v péči o projevy tradiční lidové kultury.

Každoročně se na konci února scházejí ve Slovákém muzeu v Uherském Hradišti, které plní již od roku 2004 funkci Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje, nominace představující tvůrce, kteří se věnují konkrétní rukodělné technice a pracují s přírodními materiály. Řadu těchto nominací zpracují etnografové Slováké muzea, avšak každoročně se objeví i tři až čtyři návrhy vypracované spolky, sdruženími, jednotlivci i obecními úřady, které chtějí upozornit na výjimečnost svých občanů a ocenit tak jejich přínos k udržování a předávání hodnot lidové kultury.

Nejinak tomu bylo také v roce 2016, kdy Slováké muzeum vypracovalo a předložilo

nominace tří osobností. Další čtyři nominace byly předloženy Občanským sdružením „Kunovjan“ z.s., a zapsaným spolkem Líška. Všechny návrhy byly po formální stránce v pořádku, a proto mohla komise pro tradiční lidovou kulturu při svém zasedání 2. května 2016 vybírat mezi sedmi nominovanými osobnostmi. Rozhodovalo se mezi tvůrci pracujícími s přírodními pletivy, textiliemi i kůží či hlinou. Komise vybírala z následujících kandidátů:

Rozálie Blažková z Osvětiman – práce s přírodními pletivy – pletení z kukuřičného šustí

Anna Heliová ze Salaše – práce s textiliemi – bílá dírková výšivka

Vladislava Hruběšová z Velkých Karlovic – práce s textiliemi – těžká a lehká krojová krejčovina – šití a zdobení valašských krojů
Tatána Malinová z Uherského Hradiště – drobné zvykoslovné předměty – výroba slámových kraslic

Tomáš Mareček z Vážan – pletení z proutí a pedigu

Petr Mužík z Velkých Karlovic – práce s kůží a perletí – výroba oděvních doplňků z oblasti Valaška – krpce, opasky, kotule

Petra Pilná ze Vsetína – textilní techniky – ručně tkané koberce a ubrusy

Odborná komise pro tradiční lidovou kulturu vybrala tři kandidáty, které doporučila Radě Zlínského kraje k udělení ocenění Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje. Rada ZK při svém jednání 20. června 2016 doporučení komise schválila a tak nic nebránilo přípravě slavnostního předání, které se opět mělo konat na půdě Slováké muzea.

Tentokrát se slavnostní akt předání uskutečnil 22. září 2016 ve velkém sále hlavní budovy Slováké muzea ve Sme-

tanových sadech, v prostředí končící výstavy nazvané 25 let Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě. O doprovod slavnostního předání citlivě moderovaného Janem Pášmou se postarala cimbálová muzika Ohnica s primášem Janem Mudrákem a uměleckým vedoucím Mgr. Janem Káčerem.

Hejtman Zlínského kraje MVDr. Stanislav Mišák se nemohl ze zdravotních důvodů slavnostního předání zúčastnit, proto tři laureáti přijali dekret a blahopřání z rukou radního pro kulturu Ing. Ladislava Kryštofa a vedoucí odboru kultury a památkové péče PhDr. Romany Habartové.

Oceněnými Mistry tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje se v roce 2016 staly tři dámy. Konkrétně Rozálie Blažková, Vladislava Hrubešová a Tařána Malinová.

Rozálie Blažková (*16. 1. 1941)

Dunaegyháza

Práce s přírodními pletivy – pletení z kukuřičného šustí

Rozálie Blažková se narodila v malé vesničce Dunaegyháza v Maďarsku. Rodiče byli drobní zemědělci a pracovali sezónně u sedláků. V roce 1947 se v rámci přesídlení vystěhovali do obce Nesvady v okrese Komárno, kde se také poprvé seznámila s technikou pletení z kukuřičného šustí. Ta zde měla dlouhou tradici sahající až do 19. století. V obci tuto techniku rozvíjely pracovnice bratislavského ÚLUV (Ústředí lidové umělecké výroby). Jednou z nich byla i sestra Rozálie Blažkové Etela Harišová, od které se pletení z kukuřičného šustí naučila, a brzy začala pomáhat při realizaci četných zakázek, a tak získala potřebnou zručnost.

V roce 1960 se provdala do Osvětiman. Na mateřské dovolené se začala věnovat pletení výrobků z kukuřičných provázek pro rodinu a příbuzné a pracovala tak již zcela samostatně. V sedmdesátých letech 20. století začal být o tyto výrobky zájem, a tak dojížděla do okolních obcí a měst

předvádět tento ojedinělý výrobní postup. Vrátila tak tuto techniku do regionu, kde měla historicky své místo, protože výroba z kukuřičného šustí je doložena v Polešovicích, Nedakonicích, Osvětimanech i dalších obcích na Uherskohradištsku, dále také na Hodonínsku a Břeclavsku. Všude tam, kde se pěstovala kukuřice. Její poddajné listy získávané jako odpad při olupování klasů mohly sloužit jako materiál k výrobě sotůrků, tašek, rohoží, ale i klobouků nebo sandálů.

Pod zručnými rukama Rozálie Blažkové vznikají kabely, košíčky, podložky pod hrnce, prostírky a další tvary, které jsou nejen pro běžné využití, ale mají díky dokonalému zpracování také vysokou estetickou úroveň. Rozálie Blažková díky kurzu uspořádanému v roce 2006 ve Slovákém muzeu vychovala několik následovnic. Je držitelkou známky Tradiční výrobek Slováká. Za své mistrovství byla v roce 2007 oceněna titulem ministra kultury České republiky Nositel tradice lidových řemesel a v roce 2013 získala Cenu Vladimíra Boučka za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby v regionu, kterou každoročně uděluje město Uherské Hradiště.

Vladislava Hrubešová (*13. 10. 1961)

Hranice

Práce s textiliemi – těžká a lehká krojová krejčovina – šití a zdobení valašských krojů

Vladislava Hrubešová, rodačka z Hranic, vystudovala Pedagogickou fakultu v Hradci Králové a po přestěhování do Rožnova pod Radhoštěm a krátkém působení na základní škole přijala místo organizačního pracovníka výukových programů pro školy ve Valašském muzeu v přírodě.

Již v dětství patřily k jejím hlavním zájmům hra na housle, lidová hudba a ruční práce – zejména šití a vyšívání. Šití, plést a háčkovat se naučila již velice záhy od své maminky. Nedostižným vzorem a inspirací jí byla babička, vynikající kreslířka a vyšivačka. Oba zájmy, hra v cimbálové muzice a šití, se

léty propojovaly a prohlubovaly a vyústily v rozhodnutí věnovat se od roku 1993 šití krojů profesně.

Nejvíce informací o valašském kroji získala Vladislava Hrubešová v knihovně a depozitářích Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Praktické rady čerpala a dodnes čerpá od vynikajících žijících pamětníků – horalů, učitelek vesnických škol, švadlen, krejčích a vyšivaček. Vladislava Hrubešová šije a vyšívá (s výjimkou bílého zuberského vyšívání a síťování) všechny součásti ženského a mužského valašského kroje, věnuje se také hotovení krojového oblečení pro děti. Vychází z podoby lidového oděvu nošeného na Valašsku ve druhé polovině 19. století. Při výrobě nových krojů vychází z původních střihů, vzorů výšivek a zdobení. Používá pouze přírodní materiály – vlnu, lněné, konopné a bavlněné plátno, kanafas, modrotisk, *huňu* či vlněné sukno.

Trvale spolupracuje s odborníky ve Valašském muzeu v přírodě a s Informačním centrem ve Velkých Karlovicích. Několikrát

za rok předvádí na různých muzejních akcích pro veřejnost, která projevuje velký zájem o techniku šití a zdobení valašských krojů, a předává tak zájemcům obecné informace o valašském kroji, jeho nošení a údržbě.

Tatána Malinová (*15. 10. 1947)

Uherské Hradiště

Drobné zvykoslovné předměty, výroba slámových kraslic

Tatána Malinová je celý život spjata se svým rodištěm, kterým je Uherské Hradiště. S technikou zdobení kraslic slámou se seznámila až v roce 1992 prostřednictvím své známé a tehdejší spolupracovnice Ireny Bláhové. Během let 1992–1993 postupně pronikla do tajů této techniky. Nejprve se naučila základům zpracování slámy, jejího výběru, přípravy pro aplikaci na kraslici a také postupu barvení vajíček. Zpočátku využívala jako inspiraci obrázky kraslic z časopisů a pohlednic. Velmi záhy začala vytvářet vlastní vzory, které stále

Předání titulu Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje 22. září 2016 v hlavní budově Slovác-kého muzea v Uherském Hradišti. Zleva: Ing. Ladislav Kryštof, člen Rady Zlínského kraje, Vladislava Hrubešová, Tatána Malinová, Rozálie Blažková. Foto L. Chvalkovský.

zdokonaluje. Kraslice zdobila nejprve v předvelikonočním období pro vlastní potřebu, blízké rodinné příslušníky, příbuzné a své známé. Po deseti letech praxe zdobení kraslic slámou se rozhodla přihlásit na odborný kurz, který úspěšně absolvovala ve Slovákém muzeu v letech 2004–2005.

Kraslice polepované slámou patří k nejnáročnějším technikám zdobení vajíček. Pro jejich výrobu používá Taťána Malinová nejčastěji vejce slepičí, holubí, husí a výjimečně vyrobí kraslici i z vejce pštrosího. Slámové kraslice jsou časově nesmírně náročné, čím složitější a jemnější vzor, tím déle trvá zdobení vejce. Taťána Malinová vytváří velmi precizní, jemné až filigránské motivy, které stále zdokonaluje a přetváří. Každá její kraslice je originální. I při užití stejného nebo obdobného vzoru téměř postrádá byť jemné

nedokonalosti ruční práce a vzory působí jako geometricky přesné.

Výrobky Taťány Malinové nesou certifikát Tradiční výrobek Slovákca, pravidelně se účastní předváděcích akcí ve Slovákém muzeu i přehlídky Slovákco v tradici. V roce 2015 obdržela z rukou starosty Uherského Hradiště Cenu Vladimíra Boučka.

Vzhledem k počtu i osobnostem nominovaných tvůrců v roce 2016 se dá v příštím roce očekávat další „kvalitní“ ročník v oboru oceňování Mistrů tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje. Nejen zásluhou tohoto a dalších forem oceňování se daří práci současných tvůrců a původní řemeslné technologie popularizovat, přibližovat veřejnosti a díky tomu také získávat další zájemce věnující se tradiční rukodělné výrobě.

JAK SE STAVÍ (SKAN)SEN. VZNIK UHERSKOHRADIŠŤSKÉHO MUZEA V PŘÍRODĚ V HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH

Jan Blahůšek, Park Rochus, o.p.s.

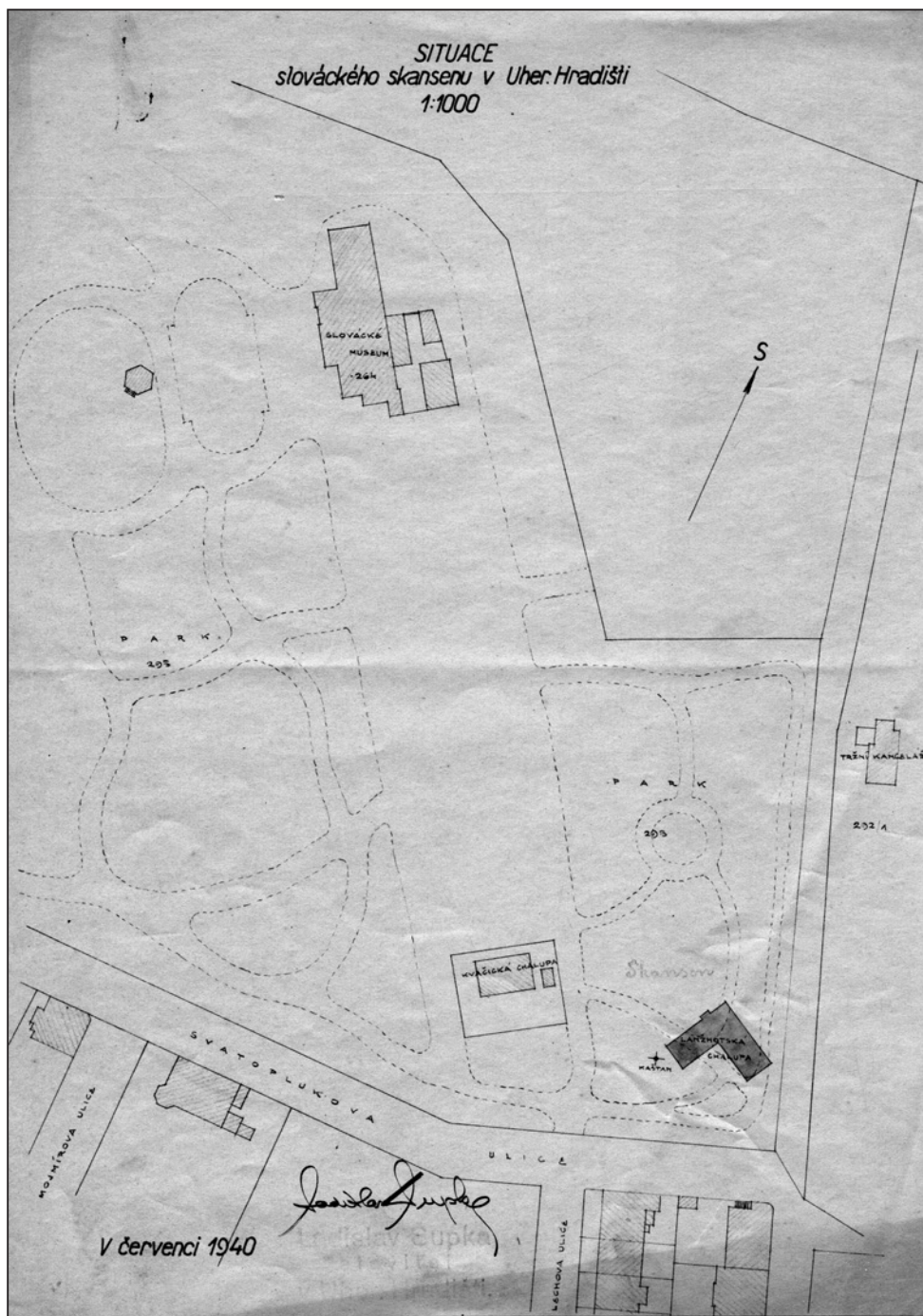
„Ani dost málo nepochybuji, že tato kulturní moravská aktualita bude uskutečněna. Je to otázka odvahy místních zodpovědných činitelů, vázaných historií a spíetím svých osudů s tou částí milované a požehnané země, v níž žijí, jako i otázka času, neboť poslední schopné ruce domácích tesařů, vazačů došků a stárnoucích „maléfek“ ztratí vládu a nebudou moci brát účast na stavbě podniku, nad jiné monumentálního a svým dosahem významného.“

Když zakladatel brněnského univerzitního etnologického pracoviště Antonín Václavík publikoval v červnu 1940 tuto úvahu, nevěděl, že k naplnění jeho myšlenky dojde až za více než tři čtvrtě století. Snad to ale právě mohla být i v textu vyjádřená Václavíkova neochvějná víra, která nakonec pomohla jeho pokračovatelům překonat řadu úskalí na cestě k otevření expozice Muzea v přírodě Rochus v Uherském Hradišti. Stalo se tak v neděli 1. května 2016 a bez uvedené odvahy místních zodpovědných činitelů by to skutečně nebylo možné.

Citovaný text uzavíral článek s názvem *Národopisné aktuality*, který Václavík věnoval podstatě a významu muzejní práce a za moravskou aktualitu je v něm považováno především jeho obsáhlé zdůvodnění smyslu založení nového *Skansenu*, či-li *živého muzea v přírodě*, jak již tehdy sám Václavík tento typ muzejní instituce v přeneseném významu slova nazývá. (Václavík 1940, 3.) Původní Václavíkův plán z roku 1912 a následně i aktualizovaný z roku 1930 počítaly se založením takové expozice v Luhačovicích. Je tedy zřejmé, že první podněty k vybudování muzea v přírodě v oblasti jihovýchodní Moravy lze datovat do stejného období, kdy se návrhem na založení dnešního Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm začali zabývat i bratři Jaroňkovi.

Ministerstvo školství a národní osvěty dne 29. března 1940 rozhodlo o přidělení

A. Václavíka působícího tehdy na pozici komisaře správní osvětové služby v Památkovém úřadě v Brně k výkonu organizačních prací ve Slovákém muzeu v Uherském Hradišti na období od 1. dubna do 31. prosince 1940. Václavík skutečně do Slovákého muzea jako odborný pracovník nastoupil a již na schůzi Výboru Slovákého muzea konané dne 29. dubna 1940 přednesl své náměty k dalšímu rozvoji muzea včetně podnětu založit v blízkosti hlavní budovy i expozici lidového stavitelství. To, že považoval Uherské Hradiště za vhodné místo k realizaci muzea v přírodě, je patrné mj. i z výše citovaného článku: „*Dále je tu na světové křižovatce oscilační středisko, předměstí Zlína i Luhačovic, Přemyslovské královské město Uh. Hradiště, s nikoliv nejmenší Velehradskou tradicí, prozařující dějinami věků do šíře i dálav vždy významněji.*“ (Václavík 1940, 4.) Archivní dokumentace Slovákého muzea pak dokládá, že již v červenci 1940 existoval první výkres s plánem na založení *Skansenu* ve Smetanových sadech signovaný *Ladislav Šupka stavitel v Uherském Hradišti*. Na plánu je znázorněna dnešní *slovácká buda* označená jako *kvačická chalupa*¹ a v její těsné blízkosti ještě půdorys malé stavby, která sloužila jako sociální zařízení. Obě budovy v době zpracování výkresu na místě již stály, protože byly vybudovány jako součást zábavního střediska pro potřeby národopisné a hospodářské *Výstavy Slovácka*, která se

Situace slováckého skansenu v Uherském Hradišti. Projektová dokumentace, 1940. Archiv Slovákého muzea.

v Uherském Hradišti konala v roce 1937. Jak je zřejmé z dnešní podoby, obě stavby následně splynuly do jedné, když se malý objekt se sociálním zařízením stal součástí přístavby původního objektu *slovácké budy*. Druhou stavbou první etapy muzejní expozice ve Smetanových sadech znázorněnou na výkrese L. Šupky se měla stát *lanžhotská chalupa*. Ministerstvo veřejných prací tehdy dokonce již na realizaci záměru poskytlo půl milionu korun. Vzhledem k válečným událostem a potřebě dokončit přístavbu Slováckého muzea s využitím uvedené finanční podpory však k realizaci tohoto záměru nedošlo. (Frolec – Floriánová 2009, 8.)

Vedle realizovaných snah sourozenců Jaroňkových i dalších členů muzejního spolku v Rožnově pod Radhoštěm a výše popsaných nerealizovaných záměrů A. Václavíka v Luhačovicích a v Uherském Hradišti se myšlenkou na vybudování velkého muzea v přírodě na stráních v klínu lesa mezi Zlínem a Kudlovem prezentujícího Valaško, Slovácko a Hanou – tři významné moravské etnografické regiony, v jejichž styčném prostoru Zlín leží – zabýval přibližně od roku 1937 také právník a národopisec Ladislav Rutte. Realizace záměru byla dokonce dne 13. října 1945 odsouhlasena technickou radou národního podniku Baťa a byla již v takovém stadiu rozpracovanosti, že v publikaci *Projekt Bartošova národopisného musea v přírodě* z roku 1946, která obsahuje podrobný popis s řadou přesných plánů a vizualizací jednotlivých částí muzejního areálu, L. Rutte uvádí: „Zlín se stává prvním městem v Československu, jež zakládá velký národní Skanzen, nemající ve střední Evropě analogie.“ (Rutte 1946, 79.) Velké společenské turbulence v poválečném období však způsobily, že výstavba zlínského muzea v přírodě nakonec zahájena nebyla.

Do roku 1946 lze rovněž datovat první myšlenku výstavby muzea lidových staveb ve Strážnici, která se objevila v souvislosti s pořádáním prvního ročníku strážnického folklorního festivalu: „Tehdy se uvažovalo o postavení typických slováckých used-

Exkurze expertní skupiny do prostoru budoucího Muzea v přírodě Rochus 24. března 2011. Zleva Ivo Frolec, Jiří Langer, Olga Floriánová, Jan Souček, Lubomír Procházka, Jiří Severin, Petr Pavelčík. Foto J. Blahůšek.

Transfer stodoly z Břestku do Muzea v přírodě Rochus v Uherském Hradišti, 2012. Foto J. Blahůšek.

První stavba Muzea v přírodě Rochus – stodola z Břestku po dokončení transferu, 2012. Foto J. Blahůšek.

lostí v zámeckém parku, kde by mimo jiné byly instalovány různé řemeslnické dílny a ukázky domácí výroby. Přes některé dílčí projektové práce však k praktické realizaci nedošlo, přesto, že strážnické slavnosti se postupem doby staly největší československou přehlídkou folklóru, známou a populární

nejen v naší vlasti, ale i daleko za hranicemi.“ (Souček – Máčel 1974, 34.) K myšlence vybudovat muzeum lidové architektury se odborní pracovníci tehdejšího strážnického Ústavu lidového umění s významnou podporou řady externích spolupracovníků vrátili začátkem sedmdesátých let 20. století. Cílem tehdejšího návrhu bylo dobudovat areál festivalu, v rámci kterého by byla vytvořena i expozice lidových zemědělských staveb jihovýchodní Moravy. Ovšem již ne v zámeckém parku, ale na ploše strážnických luk na břehu Baťova kanálu – Morávky s možným přesahem expozice do strážnického starého města. Díky existenci ústavu měl záměr dobré institucionální podmínky a došlo i k personálnímu posílení odborného kolektivu, aby bylo možné celý projekt administrovat a současně také provádět nezbytný terénní výzkum a sbírkotvornou činnost. Výstavba byla po několika letech koncepčních příprav, usilovného terénního výzkumu i výkupu některých vhodných objektů zahájena v roce 1973 a muzeum pak otevřeno v roce 1981 po dokončené první etapě, při níž bylo na základě dokumentace z terénu nově vybudováno nebo přesunuto do prostoru muzea několik desítek staveb.

V Uherském Hradišti navázali na původní záměr A. Václavíka etnograf Josef Jančář a tehdejší ředitel Slováckého muzea Vilém Jůza, kteří se na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století pokusili o rozšíření oddělení hmotné kultury muzea. Jejich snaha vybudovat muzeum v přírodě

Plocha muzea před zahájením výstavby v březnu 2015. Foto J. Blahůšek.

na úpatí kopce s pomístním názvem Rochus v městské části Mařatice však narazila na skutečnost, že toto území bylo využíváno Československou lidovou armádou jako vojenské cvičiště a zamýšlený provoz muzea v jeho okrajové části se bohužel neslučoval s vojenským využitím. Pracovníci Slováckého muzea tedy záměr přepracovali a v roce 1965 v souladu s původním Václavíkovým plánem a snad také i jako určitou analogii k nejstarší části Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm situované v městském parku Hájnice – dnes označované jako *dřevěné městečko* – navrhli muzejní expozici umístit znovu ve Smetanových sadech. (Frolec – Floriánová 2009, 9.) I když tento přepracovaný a minimalizovaný záměr počítal s výstavbou pouze dvou až tří expozičních objektů, podle vzpomínek J. Jančáře se tato varianta zase ne zcela líbila části uherskohradištské veřejnosti, která odmítla umístit objekty muzea v přírodě do hlavního městského parku. A tak i v tomto případě zůstala ve Smetanových sadech pouze *slovácká buda* z roku 1937, s jejímž případným využitím tento záměr také počítal.

Dalším a dnes již poněkud zapomenutým velkým projektem na Moravě náležejícím do druhé poloviny 20. století je záměr muzeologa a etnografa Ludvíka Kunze, který uvažoval o založení expozice památek lidové architektury označovaných jako *Muzeum vesnice* na hradě Veveří. Tento záměr však nebyl doposud bohužel nikde publikován, a proto čeká na své „znovuobjevení“ a třeba

Výstavba kopie objektu z Boršic čp. 288 – zdění stěn z různých materiálů – kámen, nepálené i pálené cihly, 2015. Foto J. Blahůšek.

i kritické zhodnocení v archivu Etnografického ústavu Moravského zemského muzea. Jeho současná vedoucí, etnoložka Hana Dvořáková, při retrospektivním hodnocení osobnosti Ludvíka Kunze a jeho významu pro českou etnologii a muzejnictví uvedla tento záměr ve výčtu Kunzových projektů, které i přes nános prachu naplňují badatele obdivem (Dvořáková 2014, 9) a v e-mailové korespondenci doplnila, že L. Kunz měl vše perfektně naplánováno a komplexnost řešení je překvapující i dnes.

Ve druhé polovině 20. století došlo také k významnému rozvoji Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, kdy se od roku 1962 začal postupně budovat v současnosti největší samostatný areál muzea *valašská dědina* a v roce 1982 byl pak otevřen i třetí areál *mlýnská dolina* s funkčními technickými stavbami využívajícími převážně vodní pohon. Instituci se v tomto období podařilo získat řadu originálních staveb a následně je transferovat do prostoru muzea, odborní pracovníci se však nezažlekli ani výstavby vědeckých kopií. V mnoha

Výstavba kopie objektu z Boršic čp. 288 – stropní klenby nad chlévem, 2015. Foto J. Blahůšek.

ohledech průkopnická práce vytvořila z této instituce jednu z nejvýznamnějších svého druhu nejen v tehdejším Československu, ale i ve střední Evropě.

Ke všem výše uvedeným projektům lze ještě připočítat další snahy o využití některých v terénu existujících památek lidového stavitelství k muzejním prezentačním účelům. V sedmdesátých letech 20. století bylo v Rymicích (okr. Kroměříž) rekonstruováno několik původních objektů, které se staly muzeem v přírodě „in situ“ prezentujícím

Kopie objektu z Veletin čp. 25 – objekt ve fázi realizace doškové střechy a dokončování výstavby komínové hlavy v srpnu 2015. Foto J. Blahůšek.

lidovou architekturu východní Hané. K nim byl pak z blízké obce Bořenovice přenesen a v devadesátých letech 20. století rekonstruován dřevěný větrný mlýn. Uchování souboru lidových staveb v Rymicích může být také příkladem dlouhodobé památkářské práce tehdejšího Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody (dnešního Národního památkového ústavu). Pracovníci ústavu se totiž v případě zajímavých lokalit snažili o zřízení tzv. rezervací lidové architektury, které měly stanoveny určité regulativy pro úpravy, opravy a rekonstrukce staveb stojících ve vyhlášené rezervaci i pro realizaci nové výstavby.

Mezi tyto aktivity lze přímo v Uherském Hradišti zařadit *Návrh na zřízení rezervace lidové architektury na území města v příměstské rekreační oblasti v trati Soví hora* z roku 1972, jehož záměrem byla mj. i ochrana souboru lidových vinohradnických staveb stojících v této části města, včetně několika dalších vybraných staveb Uherskohradištska, které sem měly být přeneseny. (Frolec – Floriánová 2009, 10.) V roce

1975 pak Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze zpracoval pod vedením architekta Jaroslava Vajdiše souhrnný architektonicko-urbanistický návrh regenerace a dostavby území s názvem VINOHRADY – MAŘATICE obsahující projektovou dokumentaci úprav krajiny, architektonické zhodnocení tehdejšího zastavění i návrh změny trasy plánovaného dopravního severovýchodního obchvatu města Uherské Hradiště, který měl vést z Jarošova po severozápadním okraji dnešního Parku Rochus přes území vinohradů nad Vinohradskou ulicí a v trati Soví hora se pak stáčet někam mezi Sady a Věsky. Nakonec nebyl realizován ani obchvat, ani záměr na vytvoření příměstské rekreační oblasti se souborem lidové architektury, jehož součástí měla být ale třeba také sánkařská dráha, vlek, vyhlídka na město a na pohoří Chřibů, hřiště nebo výletní pohostinství v Soví hoře dále v legendě výkresu rozpracované na samostatné části *hudba, tanec, vinná buda, vinnárna, vinařský kříž či sloup*. Do vstupního prostoru tratě Soví hora pak měly být dle

Stavba kachlových kamen kamnářem Vojtěchem Janečkem z Uherského Hradiště-Mařatic v expozičním objektu z Boršic čp. 288, 2015. Foto J. Blahůšek.

výkresové dokumentace přemístěny památkové vinohradnické budy ze Sadů s expozicí vinohradnických potřeb a zařízení.

Za další související aktivity z oblasti Uherskohradištska lze považovat také rekonstrukce dvou zemědělských usedlostí v obci Topolná, které jsou dodnes využívány jako malá expozice muzea v přírodě „in situ“. Oprava objektů proběhla v gesci Slováckého muzea v Uherském Hradišti v devadesátých letech 20. století za dohledu a odborné spolupráce pracovníků památkové péče. Řada

na přelomu 20. a 21. století. Kromě samotných oprav historických staveb a následné instalace interiérů s využitím vlastních sbírkových předmětů muselo muzeum řešit např. také problematiku přesné vědecké kopie, a oproti tomu zásadní koncepční rozdíly při realizaci účelové rekonstrukce staveb, když dobudovávalo stodoly usedlostí s funkcí klimatizovaných a zabezpečených depozi-tářů.

Všechny tyto praktické zkušenosti byly následně zúročeny při odborné spolupráci

Pohled do expozice Muzea v přírodě Rochus, 2016. Foto J. Blahůšek.

takovýchto expozic vznikla do dnešních dnů v mnoha obcích našeho státu a jejich kvalita a věrohodnost zobrazované historické reality většinou úzce souvisí se zvolenou mírou spolupráce provozovatele takové expozice s konkrétním odborníkem nebo s odbornou institucí zaměřenou na muzejnictví a památkovou péči. Aktivity Slováckého muzea v Uherském Hradišti jednoznačně přispěly nejen k uchování těchto památek lidové architektury, ale pomohly také k praktickému ověření některých otázek spojených s problematikou budování muzeí v přírodě

na projektu Muzea v přírodě Rochus, ke které bylo Slovácké muzeum přizváno partnery širšího záměru regenerace bývalého vojenského cvičiště v Uherském Hradišti. Celý areál cvičiště s rozlohou přibližně 59 ha, který bezprostředně navazuje na intravilán městských částí Mařatice a Jarošov, přenechala armáda po svém odchodu z Uherského Hradiště v roce 2000 do správy městu. Díky půl století trvajícím vojenskými aktivitami si toto území zachovalo tvář neudržované krajiny. Paradoxně tak armáda vlastně pomohla vytvořit v těsné blízkosti města

Kopie objektu z Veletin čp. 25, 2016. Foto J. Blahůšek.

jakýsi zelený ostrov bez zástavby, zahrádkářské kolonie nebo zemědělsky obhospodařovaných ploch. Proto hned první úvahy o využití celé lokality směřovaly k odpočinkové, zážitkově-vzdělávací a respirační zóně vhodné pro příměstskou turistiku.

S nápadem využít opuštěné cvičiště k založení muzea v přírodě přišel jako první významný uherskohradištský podnikatel Ivo Valenta, který vyrůstal v Rožnově pod Radhoštěm. Jeho osobní zkušenost s Valašským muzeem v přírodě, muzejními programy i atmosférou, ale také určitá podobnost terénu *valašské dědiny* na stráni se svažitým terénem Parku Rochus vedla k prvnímu návrhu, který pro uvažovanou uherskohradištskou expozici počítal s využitím poměrně velké plochy areálu a spíše solitérním rozmístěním jednotlivých expozičních staveb v krajině. Taková podoba muzea by však příliš neodpovídala urbanismu obcí a malých měst uherskohradištského Dolňácka. Protože byla příprava celého záměru administrativně řešena městem, které nedisponuje odborníky na etnologii, muzeologii a dal-

ší související disciplíny, bylo zpracováním koncepční studie a odbornou garancí nad přípravou projektu muzea v přírodě pověřeno právě Slovácké muzeum. Jeho ředitel Ivo Frolec v souvislosti s tímto úkolem inicioval rozsáhlý identifikační výzkum lidové architektury v bývalém okrese Uherské Hradiště, který muzeum z pozice krajského pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu ve Zlínském kraji následně realizovalo i v okresech Zlín, Kroměříž a Vsetín. Díky tomuto odbornému projektu se podařilo zachytit současný stav památek lidové architektury celého kraje a zároveň identifikovat nejvýznamnější a nejohroženější objekty pro navazující podrobné architektonické zaměření a etnografický výzkum. Jedním z výsledků výše uvedených aktivit Slováckého muzea bylo zpracování koncepční studie *Muzeum v přírodě Rochus*, jejíž podstatná část byla také publikována v odborném tisku. (Frolec – Floriánová 2009.) Studie byla posouzena oponentským posudkem emeritního ředitele Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Jaroslavem Štikou, který současně zpracovatelům poskytl řadu doporučení a cenných rad. Koncepční studie Slováckého muzea i doporučení J. Štiky jsou dodnes základním materiálem, z něhož se při plánování dalšího rozvoje Muzea v přírodě Rochus vychází.

V roce 2010 byla založena společnost Park Rochus, o.p.s., která převzala administrativní řízení projektu od města, stala se správcem areálu a od roku 2011 začala zodpovídat i za realizaci první etapy výstavby muzea. Stejně jako u zrodu jiných českých muzeí v přírodě – s minimálním personálním zázemím, zato s chutí a nadšením prolomit nezdarů předchozích generací. Slovácké muzeum v Uherském Hradišti zůstalo i nadále partnerem projektu a pomohlo vznikající společnosti s řadou muzejních činností, které bylo potřeba pro budoucí otevření expozice muzea v přírodě začít neprodleně realizovat. Jednalo se především o sbírkotvornou činnost, související restaurování a konzervaci sbírkových předmětů, spolupráci při zaměřování památek lidové architektury, vedení muzejních databází atd.

Příprava první etapy výstavby muzea ale přinesla ještě řadu jiných stejně důležitých úkolů, kterými bylo především vypořádání majetkoprávních vztahů a získání pozemků od soukromých majitelů v ploše budoucího muzea, spolupráce na realizaci jednoduché pozemkové úpravy dotýkající se celého areálu, aktivní účast při aktualizaci územního plánu města, zpracování posudků SEA a EIA (posuzování vlivů na životní prostředí s ohledem na vyhlášení celého území parku Evropsky významnou lokalitou NATURA 2000),² předprojektová příprava investičního záměru, následné zadání projektové dokumentace i zpracování několika dotačních žádostí řešících dílčí projekty této etapy. To vše s důsledným dodržováním pravidel zákona o veřejných zakázkách. Zároveň bylo potřeba záměr před veřejností neustále obhajovat, protože se stal bohužel terčem opoziční politiky některých místních zastupitelů, podporovaných asi dvaceti členy sdružení *Chraňme zeleň*, které se v té době snažilo nepřátelsky napadat většinu velkých projektů, do nichž byla nějakým způsobem zapoje-

Slavnostní otevření Muzea v přírodě Rochus 1. května 2016 – přestřížení povřísla provedli (zleva): senátor Parlamentu České republiky, podnikatel a podporovatel výstavby muzea Ivo Valenta, starosta města Uherské Hradiště a předseda správní rady Park Rochus, o.p.s., Stanislav Blaha, ředitel Park Rochus, o.p.s., Jan Blahůšek a ředitel Slováckého muzea v Uherském Hradišti Ivo Frolec. Foto L. Chvalkovský.

Slavnostní otevření Muzea v přírodě Rochus se stavěním máje 1. května 2016. Foto L. Chvalkovský.

na uherskohradištská radnice. Z tohoto důvodu byla již od roku 2010 v prostoru parku realizována řada výukových programů a terénních akcí, které si kladly za cíl ukázat, jak bude budoucí muzeum v přírodě fungovat a jaké programy bude nabízet. Za účasti veřejnosti byly založeny dva ukázkové ovocné sady s ojedinělým genofondem tradičních stromů Slovácka. Osvětová činnost spočívala také v uspořádání série přednášek zaměřených na problematiku muzeí v přírodě, výzkumu lidové architektury a památkové péče. Do Uherského Hradiště tak postupně přijeli přednášet nejvýznamnější čeští odborníci – Jiří Langer, Daniel Drápala, Věra Kovářů, Lubomír Procházka, Jan Souček a Jitka Matuszková.

Společnost rovněž ustavila expertní skupinu Muzea v přírodě Rochus, kterou ředitel pravidelně svolává a s níž konzultuje všechny důležité otázky spojené s budováním vznikajícího areálu.³ Na prvních pracovních jednáních expertní skupiny se podařilo prodiskutovat a doporučit vhodnou variantu ze tří původně navržených v koncepční studii Slováckého muzea (srovnej Frolec–Floriánová

2009, 13–14). Po diskusi expertů byla vytyčena sběrná oblast výzkumu lidové architektury, z níž jsou vybírány vhodné objekty k transferu nebo k realizaci kopie v muzeu. Ve spolupráci s architektkou Editou Vlčkovou byl připraven a expertní skupinou projednán a doporučen zástavbový plán první etapy, který byl následně rozpracován jako samostatný dotační projekt *Expozice lidové architektury – muzeum v přírodě Rochus* a schválen správní radou společnosti k realizaci. Kromě snah o maximální možné dodržování materiálových, technologických i řemeslných postupů při realizaci objektů v expoziční části, usiluje schválený koncept také o určitou jedinečnost při řešení zástavby obslužné části muzea. Hlavním záměrem je ukázat, že citlivým architektonickým přístupem s využitím původních materiálů se mohou i novostavby stát plnohodnotnou součástí a nerušivým elementem tradiční zástavby současné slovácké vesnice a zároveň splňovat přísnější podmínky stanovené regulativy Evropsky významné lokality NATURA 2000.

V roce 2011 získala společnost Park Rochus, o.p.s., darem stavbu dřevěné

sloupkové stodoly z Břestku datované do druhé poloviny 19. století, kterou nechala na původním místě rozebrat a na rok uložit v pronajatém depozitáři. Na jaře v roce 2012 bylo vyřízeno stavební povolení a během letních měsíců byla stavba stodoly specializovanou tesařskou firmou TESLICE CZ s.r.o., znovu postavena v Uherském Hradišti jako první objekt muzea. Slavnostní otevření stodoly se konalo 22. září 2012.

V roce 2012 také město Uherské Hradiště ve spolupráci se společností Park Rochus, o.p.s., a Synot Real Estate, k. s., předložilo v rámci výzvy Regionálního operačního programu Střední Morava (dále jen ROP) *Koncept Konverze bývalého vojenského cvičiště Rochus*. Ten byl Výborem Regionální rady ROP schválen k dopracování. Město Uherské Hradiště mělo v rámci *Konceptu* realizovat dotační projekt pod názvem *Veřejná infrastruktura Parku Rochus – rekonstrukce a výstavba komunikací a inženýrských sítí, terénní úpravy v prostoru muzea, vybudování amfiteátru s parkovou úpravou okolních ploch*. Celkově byly náklady tohoto projektu vyčísleny na 44,5 mil. Kč, dotace měla činit až 70 % z této částky. Potřebné zdroje na kofinancování záměru vyčlenilo zastupitelstvo města v září 2012. Dalšími dotačními projekty uvažovanými v rámci *Konceptu* byly projekt č. 2 *Obslužná a správní infrastruktura Parku Rochus* s celkovými náklady ve výši 14,5 mil. Kč a projekt č. 3 *Objekty expozice Muzea v přírodě Rochus* s celkovým rozpočtem ve výši 12,4 mil. Kč. Investorem projektů č. 2 a č. 3 měla být společnost Park Rochus, o.p.s., a kofinancování z evropských fondů mělo být rovněž ve výši dosahující až 70 % celkových způsobilých výdajů. Nedílnou součástí *Konceptu* a také nutnou podmínkou pro získání dotace byla související soukromá investice. V uvedeném *Konceptu* se jednalo o projekt č. 4 *Mařatský dvůr*, který měl být jako symbolická vstupní brána do širšího území mařatických vinohradů, vinných sklepů i přilehlého Parku Rochus situován na začátku historické části

Vinohradské ulice. Jeho realizaci, bez nároku na dotaci, připravovala společnost Synot Real Estate, k. s.

V únoru 2013 byli předkladatelé *Konceptu* seznámeni se zjištěními posudku zadaného Úřadem Regionální rady ROP ohledně souladu *Konceptu* s pravidly Evropské unie pro oblast veřejné podpory. Podle tohoto posudku by navržené financování *Konceptu* využívajícího soukromé finanční zdroje mohlo naplňovat některé znaky veřejné podpory ve smyslu článku 107, odstavce 1 Smlouvy o založení Evropské unie. Přitom projekt zakládající veřejnou podporu mohl obdržet dotaci ve výši pouze 40 % celkových způsobilých výdajů. Takové krácení poskytnuté dotace by realizaci *Konceptu* prakticky znemožnilo. Zároveň bylo sděleno, že jediným relevantním orgánem kompetentním v této věci rozhodnout je Evropská komise. Po projednání situace s odborníky na problematiku veřejné podpory požádal bývalý starosta města Květoslav Tichavský úřad ROP o zahájení notifikace souladu *Konceptu* s pravidly Evropské unie pro oblast veřejné podpory. Výsledek notifikace však ještě v březnu roku 2014 nebyl známý. Navíc vzhledem ke končícímu programovému dotačnímu období, kdy podle tehdejších pravidel úřadu ROP měla být fyzická realizace projektů ukončena nejpozději do 30. června 2015, hrozilo, že by i v případě příznivého posudku z Bruselu zůstalo na samotnou výstavbu prakticky jen několik málo měsíců. Město Uherské Hradiště, jako hlavní předkladatel *Konceptu*, proto usnesením zastupitelstva města ze dne 22. dubna 2014 rozhodlo o stažení *Konceptu* z ROP Střední Morava.

Z důvodu nejasného termínu a také kvůli obavám z negativního stanoviska Evropské komise však již v průběhu druhé poloviny roku 2013 byly podniknuty kroky k získání náhradních zdrojů na financování připravených projektů. Náhradní varianta předpokládala přepracování projektů *Konceptu* v rámci schváleného finančního rámce a jejich předložení do aktuálních výzev ROP

Letecký snímek Muzea v přírodě Rochus a sadu starých odrůd pod ním, 2015. Foto Archiv Park Rochus, o.p.s.

Střední Morava zaměřených na fyzickou revitalizaci území a veřejnou infrastrukturu a služby pro cestovní ruch. Ve spolupráci mezi Park Rochus, o.p.s., Odborem architektury, plánování a rozvoje města Městského úřadu Uherské Hradiště a společností JVM-RPIC ze Zlína zabývající se administrací dotačních projektů byly během října a listopadu 2013 připraveny nové projektové žádosti pro následující záměry:

1. *Revitalizace a zpřístupnění bývalého vojenského výcvikového prostoru Rochus v Uherském Hradišti* – předkladatel město Uherské Hradiště.
2. *Využití bývalého vojenského cvičiště Rochus v Uherském Hradišti pro kulturně-poznávací formy cestovního ruchu* – předkladatel město Uherské Hradiště.
3. *Expozice lidové architektury – muzeum v přírodě Rochus* – předkladatel Park Rochus, o.p.s.

Projekty č. 1 a č. 3 byly Výborem Regionální rady ROP schváleny k dopracování. Předkladatelé museli obratem zpracovat a odevzdat popisy proveditelnosti (včetně dokladů o vyřešení majetkových záležitostí), čestné prohlášení žadatelů o dodr-

žování pevných lhůt a doklady o zajištění dostatečného množství finančních prostředků na kofinancování realizace projektů i jejich následné udržitelnosti. Přibližně do tří měsíců od schválení musela být doložena projektová dokumentace, včetně rozpočtu projektů a kopie žádostí o stavební povolení potvrzené stavebním úřadem.

Situaci navíc zkomplikovala skutečnost, že projekt č. 2 (amfiteátr a související infrastruktura), předložený městem Uherské Hradiště, nebyl dotačně podpořen. V souvislosti se změnou původního záměru realizovat *Koncept*, přechodem na tři výše uvedené individuální projekty i s následným procesem rozhodování o pokračování či nepokračování realizace aktualizovaného záměru po neúspěšné žádosti města Uherské Hradiště o dotační podporu individuálního projektu č. 2 došlo bohužel také k posunu průběžných termínů zpracování realizační projektové dokumentace a následně i k oddálení zahájení zadávacích řízení pro výběr stavebních společností. To vše nepřijemně zkracovalo i dobu nezbytnou pro samotnou výstavbu – podle původního plánu měly být totiž stavební práce rozloženy minimálně do dvou let. Výše po-

psaný vývoj administrace jednotlivých dotačních žádostí ale zkrátil fyzickou realizaci výstavby na pouhých deset měsíců (září 2014 – červen 2015), z nichž více než polovinu představovalo podzimní, zimní a předjarní období, které je pro výstavbu expozičních objektů z nepálených hliněných cihel z hlediska klimatických podmínek zcela nevhodné. Správní rada Park Rochus, o.p.s., proto svým usnesením ze dne 14. července 2014 pozastavila zahájení zadávacího řízení. Jediným východiskem z této složité situace bylo požádat poskytovatele dotace o prodloužení termínu ukončení projektu *Expozice lidové architektury – muzeum v přírodě Rochus*, aby byla realizace hliněných staveb posunuta až do jarních a letních měsíců roku 2015. Úřad Regionální rady ROP se nejprve k této žádosti stavěl negativně, po projednání s nadřízenými subjekty ale nakonec změnu termínu ukončení fyzické realizace projektu schválil a potvrdil nový nejzazší termín realizace 30. listopadu 2015. Následně byl projekt také schválen k uzavření smlouvy o dotaci a po posouzení reálnosti předloženého rozpočtu podpořen částkou v předpokládané výši 24 992 000 Kč.

Na základě zadávacího řízení byla dne 20. února 2015 podepsána smlouva o dílo se stavební společností CGM Morava s.r.o., a následně předáno staveniště. Dokončení díla proběhlo ve smluvně stanoveném termínu, ovšem po celé řadě peripetií s generálním dodavatelem, který se během realizace dostal opakovaně do insolvence a díky této skutečnosti byla problematická i komunikace s jeho subdodavatelem. Na konci listopadu 2015 podala Park Rochus, o.p.s., žádost o povolení zkušebního provozu a na základě předepsaného jednání spojeného s místním šetřením bylo dne 21. prosince 2015 vydáno rozhodnutí o zkušebním provozu stavby. V jarních měsících roku 2016 musela ještě společnost v souvislosti s očekávaným zvýšením pohybu osob na přístupové komunikaci nechat provést specializované měření hluku, které na základě hodnocení EIA požadovala Krajská hygienická stanice

Zlínského kraje. Kolaudační rozhodnutí tak mohlo být vydáno až po zahájení provozu muzea.

Slavnostnímu otevření, které se konalo 1. května 2016, ale samozřejmě předcházela instalace expozic závislá na nezbytném doplnění sbírkového fondu i na dokončení konzervace vybraných sbírkových předmětů, případně na pořízení funkčních kopií. Mezi další důležité úkoly patřilo vytvoření základního prohlídkového okruhu, sestavení a zaškolení týmu schopných průvodců, pořízení a umístění živých zvířat do objektů či exteriérů muzea, zpracování harmonogramu kulturních a vzdělávacích pořadů pro školy i veřejnost a následně také zajištění jejich realizace, příprava souvisejících propagačních a informačních materiálů, průběžná komunikace se zástupci médií, navázání spolupráce s řadou externích spolupracovníků a účinkujících v programech, nastavení základních pravidel provozu a údržby areálu muzea atd.

Muzeum v přírodě Rochus bylo v první sezóně otevřeno od května do října a mimo toto období se zde konala ještě řada akcí zaměřených především na folklor a výroční obyčejový cyklus, tradiční řemesla, zemědělství a lidovou stravu. Velký ohlas měl příměstský tábor pro děti v období letních prázdnin, jehož sedm týdenních turnusů vhodně propojilo aktivity a upevnilo spolupráci mezi organizátory, kterými byly kromě Park Rochus, o.p.s., také Region Slovácko, Dům dětí a mládeže Šikula Uherské Hradiště a Informační centrum pro mládež. Celkově muzeum v první sezóně navštívilo téměř 14 tisíc návštěvníků.

Všechna výše uvedená historická fakta dokládají, že založení muzea v přírodě je poměrně náročný a často i dlouhodobý proces, na jehož konci musí být splněna řada poměrně nesourodých, vzájemně však provázaných podmínek, jako jsou: vhodné místo, dořešené majetkoprávní vztahy, souhlas veřejnosti, politická a institucionální podpora, odborná koncepce, výsledky te-

rénního a archivního výzkumu, dostatečné finanční zdroje, tým spolupracovníků, kteří se na sebe mohou vzájemně spolehnout, a konečně také vstřícnost úřadů přistoupit na některé kompromisy při naplňování nezbytných norem spojených s výstavbou a následným provozem muzea. Jakmile jedna z těchto podmínek naplněna není, dílo se nezdaří. Příběh uherskohradištského muzea v přírodě tak může být zajímavým příkladem hledání této cesty.

Pane profesore Václavíku, děkujeme, že jste stál před 77 lety na jejím začátku!

Poznámky:

- 1 Kvačice jsou dnes městskou částí Uherského Ostrohu.
- 2 Zkratka SEA je do českého prostředí přeneřena z anglického *Strategic Environmental Assessment*, zkratka EIA z anglického *Environmental Impact Assessment*.
- 3 Členy Expertní skupiny Muzea v přírodě Rochus aktuálně (2016) jsou: PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D., doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., PhDr. Ivo Frolec, PhDr. Věra Kovářů, PhDr. Jiří Langer, CSc., PhDr. Lubomír Procházka, CSc., Mgr. Jiří Severin, tajemníkem expertní skupiny byl v roce 2011 Petr Pavelčík, od roku 2012 je tajemníkem Mgr. Jan Káčer. Od začátku až do svého úmrtí v roce 2014 v expertní skupině působil také PhDr. Jan Souček. V roce 2011 byla členkou Mgr. Olga Floriánová, která členství ukončila na základě vlastního rozhodnutí.

Prameny:

B i č a n, Jaroslav, B l a h ů š e k, Jan, P a v e l č í k, Petr, Š i b l, Roman a kol. *Koncept Konverze bývalého vojenského cvičiště Rochus v Uherském Hradišti*. Rkp. Uherské Hradiště 2012. Archiv Park Rochus, o.p.s.

Literatura:

- B l a h ů š e k, Jan a K á č e r, Jan. K činnosti muzea v přírodě Rochus v Uherském Hradišti. In: *Museum vivum: sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm* 9, 2014, s. 56–59.
- D v o ř á k o v á, Hana. Ludvík Kunz – osobnost české etnografie. *Folia ethnographica* 99, 2014, 48/1, s. 5–12.
- F l o r i á n o v á, Olga. Záměr výstavby muzea v přírodě Rochus v Uherském Hradišti, Mařaticích. In: *Museum vivum: sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm* 6, 2010, s. 108–117.
- F r o l e c, Ivo a F l o r i á n o v á, Olga. Muzeum v přírodě Rochus – studie. *Slovácko* 51, 2009, s. 9–37.
- F r o l e c, Václav. Muzeum lidových staveb jihovýchodní Moravy ve Strážnici. *Národopisné aktuality* 10, 1973, č. 1, s. 3–14.
- J a n č á ř, Josef a J ů z a, Vilém. O rozšíření oddělení hmotné kultury Slovácka ve Slováckém museu. *Slovácko* 1, 1959, s. 1–5.
- M á č e l, Otakar a S o u č e k, Jan. Od myšlenky k realizaci expozice lidových zemědělských staveb ve Strážnici. *Národopisné aktuality* 11, 1974, č. 1, s. 33–55.
- R u t t e, Ladislav. *Projekt Bartošova národopisného muzea v přírodě*. Zlín: Tisk, 1946.
- V á c l a v í k, Antonín. *Národopisné aktuality. Luhačovský lázeňský zpravodaj* 13, 1940, č. 13, s. 1–4.
- V e s e l s k á, Jiřina a kol. *Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 1925–2005*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2005.

Elektronické zdroje:

B l a h ů š e k, Jan, ed. a kol. *Výroční zpráva Park Rochus, o.p.s., za rok 2015* [online]. Uherské Hradiště, 2016. [cit. dne 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.parkrochus.cz/doc/88/>

K OTOPNÝM SYSTÉMŮM ZEMĚDĚLSKÝCH USEDLOSTÍ NA UHERSKOHRADIŠŤSKU

Jan Káčer, Slováké muzeum, Uherské Hradiště; Park Rochus, o.p.s.

„Duší jizby bylo topeniště, které sloužilo k přípravě pokrmů a zároveň dávalo příbytku teplo, světlo, útulnost. Jeho vývoj, úzce související s půdorysným řešením domu i s funkcí jednotlivých domových částí, postihujeme na Moravě a Slezsku v několika základních vývojových fázích a stupních, jejichž poznání má pro studium lidového obydlí základní význam.“

Václav Frolec

V rámci plošného terénního výzkumu zaměřeného na lidové stavitelství, který Slováké muzeum v Uherském Hradišti realizuje od roku 2007 (Lidové stavby známé neznámé zaměřené postupně na všechny okresy Zlínského kraje), se členové badatelského týmu zaměřují i na pozůstatky tradičních forem otopných systémů, které se ojediněle ve zkoumaném terénu a konkrétních starých objektech nacházejí. Získaných poznatků bylo využito v rámci výstavby jednotlivých expozičních objektů Muzea v přírodě Rochus v Uherském Hradišti, kde byly postaveny kopie funkčních otopných systémů. Nejvíce otazníků vyvstalo při realizaci tradiční formy topeniště – černé kuchyně s přilehlou chlebovou pecí a kachlovými kamny v jizbě – ve vědecké rekonstrukci zemědělské usedlosti z Veletin čp. 25. Velmi cenným pramenným materiálem byla i zaměření, která prováděl po druhé světové válce profesor Antonín Kurial se studenty architektury.¹

Dlouhou dobu bylo téma topenišť v systematickém bádání zaměřeném na stavitelství opomíjeno. První a zároveň klíčová studie, teoreticky rozpracovávající téma otopných zařízení, vyšla v roce 1966. Jejím autorem byl Vilém Pražák, který v ní definoval vývojové stupně topenišť na našem území.² Jeho členění je evoluční, lineárně zachycuje vývoj od otevřeného ohně až po nejmodernější otopné systémy.

Jak však ukázal další výzkum, mnohé z jeho teorií jsou dnes již překonané. Mladší badatelé (Václav Frolec, Jiří Langer, Alena

Plessingerová a další), kteří se této problematice věnovali v pozdějších letech, dokázali, že vývoj otopných zařízení byl často značně nerovnoměrný a evoluční teorii nelze aplikovat všeobecně. V různých časových rovinách docházelo k různým kombinacím jednotlivých forem a typů. Některé vývojové fáze topeniště mohly být přeskočeny a úplně vynechány, v určitých případech se dokonce setkáváme i s návratem k archaičtějším formám. Pražákova teorie však dodnes představuje vzor, hlavní vývojovou linii, podle které se můžeme orientovat, srovnávat odlišné projevy, případně se vůči ní vymezit.³

Na vývoj topenišť, jejich typ a lokální rozšíření jednotlivých druhů mělo v minulosti vliv několik faktorů. V první řadě platila zásada, že stejně jako u dalších jevů zde dochází k přejímání z panského a měšťanského prostředí na vesnici, kde se jako první uplatňuje v domácnostech venkovské honorace, načež postupuje po sociálním žebříčku níže. Odlišně tento proces probíhal v blízkosti měst a kulturních center, rozdílně v odlehlých horských oblastech. Dalším faktorem byl sociální status stavebníka, jiné možnosti měly domácnosti selské, jiné domácnosti chudých bezzemků. Velký vliv měl i způsob a úroveň hospodaření, místní stavební zvyklosti, hospodářské poměry, klimatické podmínky, historické a kulturní faktory.⁴

Zásadní dělení otopných systémů se stanovuje podle způsobu jejich obsluhy – tedy příkládání, a to podle vztahu místa obsluhy a vytápěného prostoru. Vytápění může

Usedlosti z Mařatic se zdobnými komínovými hlavami, 1892. Foto J. Klvaňa, fotoarchiv Slovákkeho muzea v Uherském Hradišti.

být **přímé** – to je s topeništěm a obsluhou vytápění přímo ve vytápěné místnosti, a **nepřímé** – s obsluhou topeniště z vedlejšího prostoru, odkud se přibírá i studený vzduch pro hoření topiva a kam také odchází dým.⁵

Přímé vytápění, které stojí na začátku a na konci našich historických otopných systémů, může být dvojího druhu. Nejstarší, typické pro středověké období zejména na vesnici, je tzv. vytápění dymné, při kterém dým z topeniště vstupuje do prostoru vytápěné místnosti, případně polodymné – když dým vstupuje do místnosti krátce, než je odveden dymníkem (byť pouze nad strop místnosti, které se říkalo jizba do prostoru krovu). Z hlediska způsobu třídění můžeme za polodymné označit i vytápění krbem, protože se přikládá přímo ve vytápěné místnosti a dým vlastně vstupuje (byť zpravidla jen krátce) do jejího prostoru. Druhý, odlišný druh přímého vytápění, je novodobé vytápění sporáky a pokojovými kamny, do nichž se jako ve středověku přikládá rovněž přímo ve vytápěné místnosti, ale dým je odváděn do dole uzavřeného tahového komína.

Vytápění nepřímé, které vyplňuje dlouhé období od středověku do konce 19. století, a tvoří tedy podstatu našeho historického vytápění, spočívá v přikládání do kachlových kamen a chlebové pece stojících v obytné místnosti z vedlejšího obslužného místa, zpravidla kuchyně nebo menšího příkladacího prostoru. Sem se také z otopného zařízení vrací kouř, který pak volně stoupá k otevřenému, dymníkovému ústí komína. Kuchyně i dymník mohou mít různé stavební i materiálové uspořádání, ale vždy stejný princip a důsledek: v obytné místnosti kam-

Rekonstrukce chlebové pece a kachlových kamen v Muzeu v přírodě Rochus, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

na pouze hřejí, protože přísun vzduchu pro hoření se odehrává přes kuchyni, která je (přínejmenším nahoře v oblasti ústí komína) černá, zadehtovaná. Obytná místnost mohla být oproti starším jizbám nižší a zejména čistá a světlá, proto se pro ni ujal název světnice.

Obyvatelné jednotlivých objektů měly vysoké nároky na bydlení, které byly v první řadě podmíněné dostatečnou světlostí a vzdušností obývaných prostor. Aby se těmto požadavkům pohodlnosti a přiměřenosti docílilo, bylo nutné obývané prostory i dostatečně vytopit. Tepla se dosáhne jedinečně topením, které je dvojího způsobu: buď se vytápějí jednotlivé místnosti zvlášť (tentoto případ nás bude zajímat), nebo pomocí jakýchkoliv jiných strojových účelů (kotle, pece, atd.). Jednotlivé menší místnosti, jako například světnice, se vytápěly především kamny, která jsou velmi rozmanitého druhu a vyrobeny z různých materiálů. Účelem topení je zahřívání vzduchu v místnosti, ve které potřebujeme zvýšit teplotu. To se stává především tím, že oheň nebo alespoň ohněm vytápěné těleso postavíme v daném

Černá kuchyně expozičního objektu z Veletin v Muzeu v přírodě Rochus, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

prostoru. Vzduch se kolem tohoto tělesa ohřeje, stane se lehčím než ostatní vzduch v místnosti a stoupá vzhůru. Na jeho místo nastoupí ihned vzduch studený, který opět po ohřátí stoupne vzhůru. Tento princip výměny tepla se opakuje tak dlouho, dokud celou místnost nezaplaví teplý vzduch a topné těleso zůstává samo teplé.

Pec

Základem topeniště byla pec.⁶ Jako stavební materiál sloužila hlína nebo kamenné či cihlové zdivo opatřené vrstvou hliněné mazaniny. Dno se vyzdilo kameny, později pálenými cihlami, klenba byla původně proutěná, později nahrazená vyzdívkou. Důležité bylo spojení pece s ohništěm pomocí „čelustě, čelusna, ústa“. Od 16. století se do venkovského prostředí rozšiřuje nový způsob nepřímého vytápění – z druhé místnosti ze síně. Příprava pokrmů i vytápění se přesunulo do zadní části síně. Ohniště se nejprve nacházelo ve výklenku, ale v momentě, kdy se od síně přehradilo stěnou, vznikla nová místnost – černá kuchyně. Detailním popisem celé černé kuchyně se zabýval již Lubor Niederle v Moravském Slovensku.⁷ Ta se skládá především z vyzděného stolce, který tvoří základ pro vsazenou kotlinu a pro základní vaření na trojnožce. Ze stolce jsou provedeny dva otvory – klenutý do chlebové pece (*čelusna*) a případně obdélný do kachlových kamen s troubou (*prsk*), které se nacházejí v jizbě. Na konci vyzděné valené klenby jsou ponechány dva průduchy na kouřovody, které se vrací zpět nad klenbou do zdi s černou kuchyní a ústí do prostředního otvoru ve zdi nad stolicem (*capouch*). Při pečení chleba se nejdříve pec dostatečně rozehtála, poté se uhasil oheň a vyhrabal popel. Následovalo sázení chleba, uzavření otvoru, aby neunikalo teplo. Doba pečení byla různá podle zkušeností uživatelů tohoto otopného zařízení. Kromě pečení se pec používala i k vaření, kdy se těžké kameninové nádoby zavázely k malému rozdělanému ohni vidlemi opatřených

kolečky. Detailní zpracování, popis a video dokumentaci mohou zájemci o stavbu nalézt v publikaci *Otopný systém*.⁸

Kamna

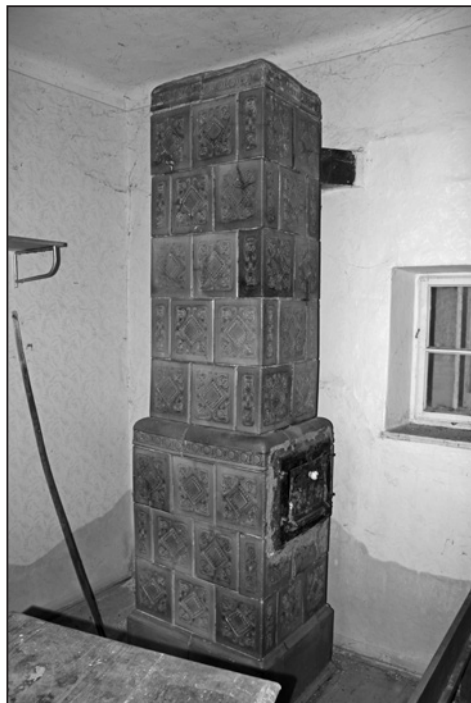
První kamna pronikají do venkovského prostředí už v 16. století, ale k výraznému nárůstu dochází až o století později. Jejich základem byl zděný podstavec, na kterém se nacházela hranatá kamna složená z tenkých plochých kachlů. Hliněná kachlová kamna se dosud prokázala za nejlepší pro topení dřevem. Jejich hlavní vlastností je skutečnost, že teplo udrží déle, ačkoliv se déle rozežhřívají. Zhotovují se rozličné druhy: polévaná a nepolévaná všech barev, rozmanitých tvarů, jednou či dvakrát vypalovaná. Polévané kachle bývaly prostšího tvaru, kterého se užívalo pro světnice nejčastěji v barvě černé, tmavě hnědé. Mezi nejstarší patří různé odstíny zelené, modré. Pro lepší pokoje či světnice se dělala šedá kamna, mramorová

Původní kachlová kamna v usedlosti z Kněžpole čp. 15, 2013. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

nebo jednobarevná hladká s vypouklými okrasami polévanými na bílo. Největší ozdobou kachlových kamen bylo římsování a zakončení keramickou hlavicí se zoomorfni předlohou. Kachlová kamna byla často doplněna o jednu nebo dvě plechové trouby a kamnovec, buď litinový, měděný, nebo v chudších vrstvách hliněný kamnovec na ohřev vody.⁹

Železo je bezesporu jedním z nejlepších materiálů, které se na kamna hodí a ze kterého se vyrábějí dodnes. Železo je pevný materiál, trvanlivý a dobře vodí teplo. Není ani příliš drahé a je velmi poddajné pro různé tvarové zpracování. Velkou výhodou kamen vyrobených ze železa je možnost topení kamenným uhlím. Navíc zaujímají menší prostor než kamna hliněná. Lehce se dají vyčistit alkoholem či octem smíchaným s tuhou, touto směsí kamna jednoduše vyleštíme kartáčem. Železná kamna mají ale i své nedostatky. Místnost vytopí velmi rychle, avšak tato přednost se obrací i v nevýhodu.

Věžová kachlová kamna ze začátku 20. století ve světnici usedlosti v Uherském Ostrohu, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Kachlový sporák v kuchyni usedlosti z Kunovic, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Pokud rychle vychladnou, ihned z pokoje odvádějí teplo. Tím je člověk nucen poupravit tahy pomocí klapky k zavírání kouřovodů, které se však hůře udržují v dobrém stavu a funkci. Další nevýhodou je vysoká tepelná vodivost, která se při nepozornosti uživatelů může změnit v nebezpečí popálení nebo vznícení přiléhajících předmětů či nádobí. Proto se kolem kamen stavěly různé zábrany. Další nevýhodou těchto kamen je nepříjemný zápach při jejich rozpalování a vysušování vzduchu v dané místnosti.

Dále můžeme rozlišit kamna ze silného železného plechu či litiny. Při stavbě tohoto druhu kamen se kombinují jak kovové, tak hliněné materiály. Hodí se pro vytápění malých místností, avšak jedinou nevýhodou těchto kamen je nižší trvanlivost otopné plochy, která je vystavena plamenům. Ta za krátký čas prohoří nebo se zkroutí a je nutná její výměna.

Co do formy můžeme rozlišit kamna kulatá (válcovitá) a hranatá. Pokud ale uvažujeme o co největším povrchu topidla pro dobrou výměnu tepla, je odpověď jednoznačná. Hranatá kamna se nazývají též tažná kamna, jelikož obsahují dva a více tahů. Teplo se rovnoměrně rozloží do celého povrchu těla kamen, a tudíž kvalitněji vyhřívají daný prostor. Vysoká spotřeba paliva v kamnech je ovlivněna několika faktory: malým povrchem, tloušťkou (v hmotě), špatnou vodivostí, nacházejí-li se v místnosti v nevhodném prostoru nebo stojí-li tak, že je k nim špatný přísun čerstvého vzduchu

pro dokonalé spalování, jsou-li příliš nízká a široká, přičemž nejvíce tepla uniká u jeho ústí do komína, kvalitním otopem nebo špatným tahem kamen. Výše jmenovaným činitelům se snaží kamnáři při stavbě kamen vyvarovat.¹⁰

Od čtyřicátých let 19. století se ve venkovském prostředí můžeme setkat s rozšiřováním sporáků, které fungují na úplně jiném principu hoření. Ve sporáku oheň hořel na železném roštu s dostatečným přístupem vzduchu pro hoření zespodu. Plameny rozehrívají železnou plotnu, odkud stoupá kouř do vyvýšené části – kobky, v níž se nacházela trouba či kamnovec. Sporáky často nahrazovaly kamna ve světnicích a vaření se opět přesunulo sem, což přinášelo výše zmiňované znečištění a horší manipulaci s ohněm. Kouřovod byl často řešen pouze plechovou troubou, která se napojovala do černé kuchyně. Tím skončila i éra starého hliněného a těžkého železného nádobí, které nahradilo plechové a smaltové nádobí. Navíc umožnilo lepší kontrolu připravovaných pokrmů

Komínové těleso s udírnou při demolici ve Veletinách čp. 120, 2013. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

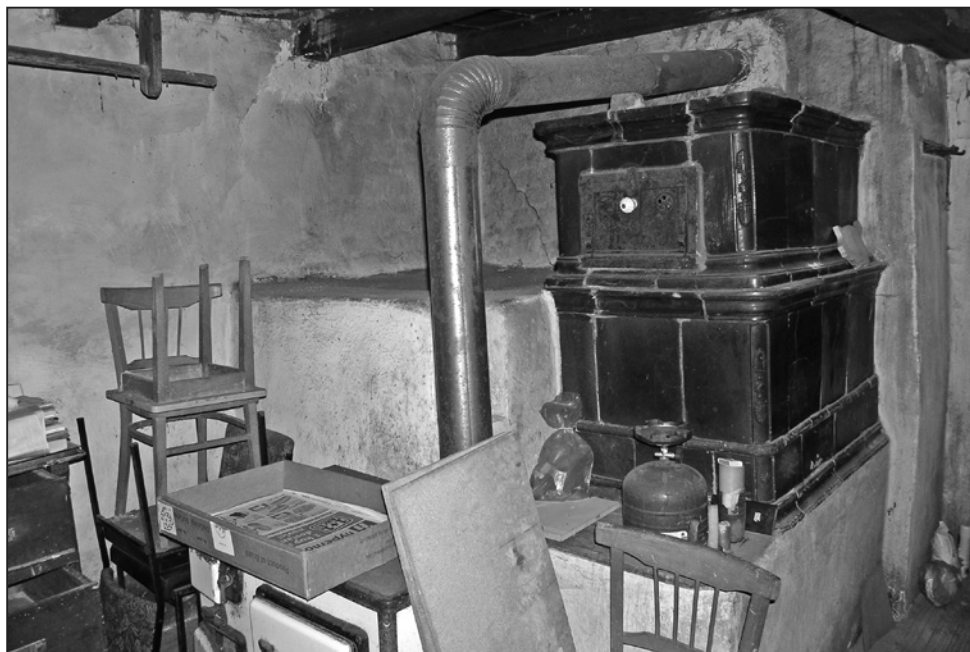
a jejich instalace v černé kuchyni ji změnila na světlou kuchyni.¹¹

Postupně v průběhu druhé poloviny 19. století přichází do zemědělských usedlostí výstavba sporokrbů, kdy bylo nutné zároveň péci, smažit na pánvích a vařit či ohřívat v hrncích. Tato konstrukce využívala kombinování veškerých materiálů, často s plnou vyzdívkou z cihel, s důrazem na velkou varnou plochu krytou litinovými pláty se zakomponovaným kamnovcem a dvěma troubami. Hlavním prvkem v tomto otopném systému je sedlo, které je vyzděno v ohništi, rovnoměrně rozkládá teplo z ohně a nedovoluje mu příliš rychlé uniknutí. Je umístěno dál od trouby, aby se ohřívalo pouze horkým vzduchem, nikoliv plamenem.

Pece z příbytků začaly mizet v okamžiku, kdy se dal chléb a jiné pečivo upéct ve velké pekařské peci či jej zde přímo koupit.

Základní vlastnosti o topení v kamnech uvádí již v roce 1865 Poučení o stavitelství pozemním, které je definovalo ve dvanácti základních bodech:¹²

1. Kamna mají z takové látky zhotovena býti, která teplo brzo podává, jinak také déle po-drží.
2. Musejí co možná největší povrch míti, aby se dle možnosti největší množství vzduchu najednou o ně ohříti mohlo.
3. Nesmějí mnoho paliva spotřebovati, což se docílí, když kamna více plamenem nežli kouřem ohříváme.
4. Má jejich velikost v poměru býti k velikosti pokoje, který se vytápěti má.
5. Ve hmotě mají co možná tenká býti, aby příliš mnoho horkosti k svému vlastnímu zahřátí nepotřebovala, spíše ale celou horkost vůkol nich se vznášejícímu vzduchu rychle sdělovala.
6. Nesmějí mnoho horka komínem uprchnout nechati.
7. Mají tak sestavené býti, aby co nejméně spar měly a žádný kouř do pokoje nepro-pouštěly.
8. Mají trvanlivé býti.
9. Mají bezpečné býti, aby se jimi stavení nezapálilo.

Zachovaná chlebová pec s kachlovými kamny a litinovým sporáčkem v Hradčovicích čp. 138, 2015. Foto J. Spathová, fotoarchiv Slovákčého muzea v Uherském Hradišti.

10. Nesmějí v pokoji ani velký prostor zaujímati ani pohodlnost rušiti.
11. Mají v sprostších příbytcích netoliko k topení, nýbrž zároveň i k vaření a pečení sloužiti.
12. Mají úhledné býti.

Komíny

Původně dým z pece unikal čelustěmi a volně stoupal do šikmého komína – dymníku. Ten měl tvar obráceného trychtýře, jehož dno překrývalo v podstatě celý prostor černé kuchyně. Dymník byl v rané formě vyroben z proutí, později ze dřeva a omázan hlínou, aby se zamezilo požáru. Po nařízení, vyplývajících z žárového patentu císařovny Marie Terezie z roku 1751, se dymníky začaly stavět z pevného materiálu – cihel a kamene a zde je již můžeme nazývat komíny, které bohužel zatím neměly tah. Často byly přebudovávány na udírny k uzení masa, které byly přístupné z patra objektu a kterými procházely.

Jelikož je kouř lehčí než vzduch, vystupuje do výšky, ale přitom se usazuje všude na stěnách, kde tvoří saze. U většího množství takto nashromážděných sazí hrozí riziko dalšího vznícení. Proto byly zřizovány komíny, aby se tohoto nebezpečí vyvarovalo.

Úprava a výstavba komínů je proto výhradně závislá na jejich čištění. To může být prováděno dvojím způsobem. Buď se do komína vlezle a vnitřní stěny se náležitě vyčistí, nebo se celý komín musí promést. Z toho vyplývá velikost komínů samotných. V prvním případě musejí být dost velké, aby jimi komíník mohl bezpečně prolézat jak nahoru, tak i dolů. Tato vlastnost komínů potom vyžaduje, aby byl uvnitř po celé délce stejný otvor minimálně 48 cm široký. V druhém případě, kde se komíny prolézat nemusejí, poněvadž bývají čištěny pouze kartáčem, není potřeba stavět komíny do takové šířky, nýbrž jen takové, které je potřeba k pojmnutí jednoho nebo více vyústění kouřových trubek od kamen. Takové komíny se nazývají ruské, jejich vnitřní průduch se dělá kulatý

Detail komínové hlavy s pultovou střechou z Muzea vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Komínová hlava s pultovou střechou expozičního objektu v Muzeu v přírodě Rochus, 2015. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Komínová hlava s klenbou, 2016. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

a při vyústění nad střechou má v průměru mezi 16 až 24 cm.

Čištění ruských komínů se děje dvojím způsobem. Buď se čistí z půdy, nebo ze střechy, pokud se dá k jeho vrcholu přiblížit. V prvním případě je zapotřebí opatřit komín na půdě v nejvyšším místě dvojitými dvířky, kterými se do komína spouští kartáč.

Probíhá to tak, že se kartáč opatří na obou koncích provazy, jeden se hodí do komína, který propadne až k jeho ústí, a poté se tahá nahoru a dolů. Tím se komín náležitě promete. Tento způsob čištění však nepřipouští, aby tyto komíny byly stavěny v různých směrech. Je nevyhnutelné, aby komín od začátku až ke konci držel jeden rovný směr.

Čistí-li se komín druhým způsobem ze střechy, je nutné opatřit střechu přístupem ke komínu. To bývá zajištěno většinou světlíkem nebo oknem ve střeše a umístěnou malou pavláčkou, na které kominík stojí.

U každého komínu se předpokládá, že jeho vnitřní povrch bude co nejhladší, aby kouř nebyl při svém tahu ostrými stěnami komína nijak zdržován. Tudíž i každý ostrý záhyb komína musel být zakulacen. Výška komína při vyústění nad střechou objektů je přizpůsobena tak, aby vítr nesrážel kouř zpět do komína. Nejčastěji se uvádí výška komína, která přesahuje hřeben střechy o cca 60 cm a více. Komíny, které nedosahují potřební výšky, se musejí prodloužit třeba plechovou rourou, čímž se výstup kouře zlepšší.¹³

Krytí komínů a komínové hlavy

Komíny, stejně jako ostatní stavební konstrukce, jsou alespoň částečně vystaveny působení klimatických vlivů (déšť, sníh, mráz, prudké sluneční záření, vítr). Navíc jsou však z vnitřní strany rozrušovány působením spalin. Klimatické vlivy nejvíce rozrušují nadstřešní část komína – rozpadá se jeho konstrukce, ale i stavební hmota (např. cihly vlivem hloubkové koroze). Pokud není komín opatřen komínovou stříškou a zatéká přímo do komínového tělesa, mohou se spaliny projevit při špatné údržbě komína dehtovými skvrnami na omítce, kterých se zbavíme jen obtížně. Komínovou hlavou se kouř v komíně zachovává déle teplý a vnější proud vzduchu/větru jej nemůže srážet dolů. Navíc je ohniště chráněno před deštěm. Z toho se vyvinulo pro Slovácko několik typických tvarů komínových vršků. Vedle

Komínová hlava expozičního objektu v Muzeu v přírodě Rochus, 2015. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Varianta klenbové stříšky komínové hlavy, 2015. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Lucernový typ komínové hlavy na dnes již nestojícím domě z Kunovic, 2013. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

Lucernový typ s pyramidálním zakončením a doplněný křížkem na zemědělské usedlosti z Kunovic čp. 713, 2013. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

toho mívala stará stavení podle tradice vršek porostlý netřeskem, aby do stavení neuhodil hrom.¹⁴

V terénu můžeme vysledovat několik typů komínových hlav:

A) Stříška – komínové těleso je ukončeno v nadstřešní části jednoduchou stříškou.

V prvním případě můžeme mluvit o mírně nakloněné pultové střeše z jednoho velkého kusu kamene (břidlice, pískovec aj.) a ve vrcholcích stěn jsou proražené průduchy, kterými kouř odchází ven, zhotovované v různých tvarech (kulaté, hranaté). Druhá varianta je tvořena sedlovou střechou, která je osazena buď z kamene, pálené krytiny, nebo vyzděna z cihel.

B) Klenbové stříšky – komínová hlava je vyzděna z pálených cihel do tvaru valené klenby. Tento typ se využíval v místech pravidelného silného proudění větru, kdy boční průduchy ve tvaru půlkruhu byly situovány do pravého úhlu mimo směr tohoto proudění. Často se průduchy zvětšovaly a dozdívaly do pravidelných kruhů, které byly doplněny menšími bočními proraženými průduchy. V terénu je možné zaznamenat i trochu jiný typ hlavy, který je doplněn římsami, a horní průduchy připomínají svým tvarem kříž.

C) Lucerna – nápaditá hlava vyzděná z červených pálených cihel, často neomítnutá. Cihly jsou zděny na výšku tak, že v kaž-

Památkový domek z Hluku v Rajčovně s opraveným komínovým tělesem, 2013. Foto J. Káčer, fotoarchiv Parku Rochus, o.p.s.

dé stěně vytvoří dva nebo tři průduchy. Nápadná je i římsováním, které hlavu zvýrazňuje. Na pyramidální zakončení nahoře bývá přidělán kamenný křížek z pálené cihly nebo makovička, hřib nebo kočička. Můžeme se však setkat i s různými variantami zakončení vrcholu do sedlové stříšky s kombinací pálené tašky.¹⁵

D) Korouhev – je to jedno z nejmladších zakončení a instaluje se na kulatá zakončení komínů. Jedná se o jednoduché plechové zařízení ve tvaru položeného kuželu s perutí, které se otáčí na vrcholku komína ve směru vanoucího větru.

Závěrem

Zkoumané území Uherskohradištska, které jsme si pro výzkum otopných systémů zemědělských usedlostí vybrali, je vymezeno pomyslnými přímkami mezi obcemi Košíky – Osvětmany – Hluk – Zlámanec. V současnosti nalezneme v terénu jen velmi málo dochovaných reliktů původních černých kuchyní a světnic, v nichž se zachovala jak hliněná pec, tak i kachlová kamna. Mnohé z objektů jsou památkově chráněny nebo zažívají malou renesanci v podobě zapálených mladých majitelů. Případně jsme na tyto objekty upozorňováni až v době jejich zániku, kdy se snažíme zachované otopné systémy podrobně fotograficky i technicky zdokumentovat, zaměřit, a pokud to je možné, třeba i zachránit přenesením do sbírkových fondů muzeí.

Poznámky:

- 1 K u r i a l, Antonín. *Katalog lidové architektury. Část první, Okres Gottwaldov*. Brno: Kraj. středisko st. památkové péče a ochrany přírody, 1978.
K u r i a l, Antonín. *Katalog lidové architektury. Část pátá. Okres Uherské Hradiště*.

Brno: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, 1986.

- K u r i a l, Antonín a K o v á ř ů, Věra. *Katalog lidové architektury. Část sedmá. Okres Hodonín*. Brno: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, 2007.
- 2 P r a ž á k, Vilém. Vývojové epochy a stupně topenišť v českém a slovenském lidovém obydlí. *Český lid* 53, 1966, s. 321–348.
- 3 Š i m š a, Martin a H r b á č o v á, Petra. *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice. II. řada, Technologie lidového stavitelství. Díl 5, Otopný systém*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2009.
- 4 F r o l e c, Václav. *Lidová architektura na Moravě a ve Slezsku*. Brno: Blok, 1974, s. 152–163.
- 5 Š k a b r a d a, Jiří. *Konstrukce historických staveb*. Praha: Argo, 2003, s. 256–285.
- 6 L a n g e r, Jiří. *Co mohou prozradit lidové stavby: lidové stavební tradice v severozápadních Karpatech a jejich kulturní funkce*. Rožnov pod Radhoštěm: Ready, 1997.
- 7 N i e d e r l e, Lubor et al. *Moravské Slovensko. Svazek I*. Praha: Nákladem Národopisného musea Československého, 1918, s. 41–96.
- 8 Š i m š a, Martin a H r b á č o v á, Petra. c. d.
- 9 F r o l e c, Václav a V a ř e k a, Josef. *Lidová architektura: encyklopedie*. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1983.
- 10 Konzultace s kamnářem Vojtěchem Janečkem ze dne 22. listopadu 2016 a 7. prosince 2016.
- 11 T i t s c h e r, Franz. *Stavitelství: tradice c. k. stavitelství*. Praha: Građa, 2002.
- 12 J ö n d l o, J. P., N i k l a s, Josef ed. a Š a n d a, František, ed. *J. P. Jöndlovo Poučení o stavitelství pozemním*. Praha: I. L. Kober, 1865.
- 13 Tamtéž.
- 14 N i e d e r l e, Lubor et al. c. d., s. 86.
- 15 V á c l a v í k, Antonín. *Luhačovské Zálesí: příspěvky k národopisné hranici Valašska, Slovenska a Hané*. Luhačovice: Atelier IM ve spolupráci s Mikroregionem Luhačovské Zálesí, 2005. s. 97.

CENTRUM PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU ZLÍNSKÉHO KRAJE V ROCE 2016

Jan Kácer, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje ve Slováckém muzeu v Uherském Hradišti jako regionální pracoviště pověřené naplňováním vládního usnesení Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu ve Zlínském kraji dlouhodobě přistupuje k realizaci projektů zaměřených na identifikaci a dokumentaci jevů tradiční lidové kultury, vyhlašovaných a preferovaných Ministerstvem kultury ČR.

K stěžejním významným projektům poslední doby patří naplnění úkolu v oblasti tradičního lidového stavitelství a architektury, jež pověřené pracoviště koncepčně dlouhodobě řeší. Řešitelé tohoto úkolu jsou: Mgr. Petr Hlavačka, Muzeum Komenského v Přerově, PhDr. Věra Kovářů, Brno, Ing. arch. Jaroslav Novosad, Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště Kroměříž, PhDr. Jana Spathová, ředitelka Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště Kroměříž, Mgr. Olga Floriánová, Klub sportu a kultury Vlčnov, Mgr. Jan Kácer, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, PhDr. Ivo Frolec, ředitel Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Pracovní tým dokončil kompletaci dokumentačních materiálů širokého území okresu Uherské Hradiště se svými 78 obcemi a vybral dalších několik zajímavých objektů, které byly důsledně zkoumány. Každý odborník z pracovního týmu provedl selekci objektů ve zkoumaných obcích a vybral nejzajímavější, nejarchaičtější pro konkrétní území. Slovácké muzeum své výstupy vnímá jako metodologický vzorový materiál, sloužící pro obdobné výstupy v síti krajských pověřených pracovišť na území celé ČR, který může přispět k řešení podobné problematiky s naplňováním úkolu v oblasti stavitelství v rámci České republiky.

Projekt *Reedice publikace Lidové stavby známé neznámé – Uherskohradištsko* představuje podrobné zpracovávání lidového stavitelství na Uherskohradištsku po devíti letech od prvního výzkumu v roce 2007. Navázal na předchozí grantové úkoly zaměřené na terénní výzkum tradičního lidového stavitelství s vydáním série publikací, které zdokumentovaly všechny obce ve čtyřech okresech Zlínského kraje. Tým řešitelů si stanovil za cíl povýšit tuto publikaci v novém vydání na vědeckou úroveň, která by sloužila nejen široké laické veřejnosti k popularizaci lidového stavitelství, ale i odborníkům zabývajícím se stavitelstvím – jeho lokální historií, stavební obnově památek. V průběhu roku byly vybírány archivní fotografie ke každé obci z fotoarchivu Slováckého muzea a kronik jednotlivých obcí a začaly editorské práce na textu. Bohužel ani v roce 2016 se nepodařilo získat potřebné množství financí k vydání této publikace. Proto se řešitelský tým rozhodl pro urgenci finanční podpory na různých místech. Z každého jednání řešitelského týmu je zpracován zápis, který je uložen v archivu Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Součástí výše uvedených komplexně shromážděných materiálů bylo vypracování stavebně projektového zaměření objektů a postupné vytváření jedinečného materiálu se všemi dostupnými informacemi a stavebních plánů k vybraným hodnotným tradičním objektům, kde se dochovaly. Práce posledních několika let je zúročena navázáním hlubšího spojení se starosty jednotlivých obcí, kteří jsou z větší či menší části zapojeni do pomoci při realizaci budování Muzea v přírodě Rochus, jehož odborným garantem je právě Slovácké muzeum v Uherském Hradišti. Dosavadní výsledky se dále ukládají do internetové aplikace Databáze lidového stavitelství, kterou spravuje Slovácké

muzeum a Park Rochus, o.p.s., a poskytuje možnost využití a rozšiřování informací nejen na regionálním pověřeném pracovišti, ale i zájemcům v celé republice.

Pokračování ve výzkumu upozorňuje na jeho důležitost, ve kterém se zúčastňuje několik let činnosti a lze konkrétně vidět posun od základního mapování terénu až po transfer a záchranu objektů in situ. Proto se řešitelský tým pro lidové stavitelství dohodl s vedením Slováckého muzea, že bude pokračovat v terénním výzkumu i v následujících letech, a to především na vybraných objektech okresu Zlín, ale také s přihlédnutím na okres Hodonín, který je součástí výzkumné oblasti Slovác-ka a plynule navazuje na okres Uherské Hradiště. Z tohoto důvodu bylo zahájeno jednání s představiteli Jihomoravského kraje na možné spolupráci pověřených pracovišť obou krajů.

Oceňování lidových tvůrců

Každoročně, již od roku 2005, uděluje město Uherské Hradiště titul **nositel Ceny Vladimíra Boučka** jednotlivým osobnostem za zachování a rozvoj lidové umělecké výroby jako veřejného uznání mistrů lidové umělecké výroby v regionu. V roce 2016 se seznam nositelů tohoto titulu rozšířil o další tři výrazné osobnosti: **Marie Bilíková** (*1951) z Babic za práci z kukuřičného šustí – tkané výrobky, panenky ze šustí, které zpracovává na vysoké řemeslné úrovni. Spolu s ní cenu získal **Tomáš Mareček** (*1969) z Vážan za práci s přírodními pletivy – pletení z proutí a pedigu a **Václav Foltýn** (*1930) ze Zlechova za celoživotní tvůrčí přínos v oblasti práce se dřevem.

Již po páté byla na půdě Slováckého muzea oceněna dovednost tvůrců, kteří zachovávají původní řemeslné postupy, šijí kroje, pracují s přírodními pletivy, dřevem a jinými přírodními materiály a kteří svým umem přetvářejí výchozí surovinu v mistrovský řemeslný výrobek. **Titul Mistr tradiční rukodělné výroby**

Zlínského kraje byl slavnostně předán ve čtvrtek 22. září 2016 ve velkém výstavním sále hlavní budovy Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Zlínský kraj tak přistoupil ve smyslu usnesení vlády České republiky z roku 2001 k aktualizaci Strategie účinnější státní podpory kultury a s respektem k usnesení vlády České republiky z roku 2003 o Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice a v souladu s výzvou UNESCO „Žijící lidské poklady“ k oceňování lidových tvůrců s vědomím nutnosti podpory uchování a dalšího rozvoje těchto hodnot ve svém regionu. Návrhy na udělení titulu mohou na základě Statutu uveřejněného na internetových stránkách Zlínského kraje a Slováckého muzea od 1. října každého roku do 28. února roku následujícího předkládat vědecké a odborné instituce, muzea, občanská sdružení, jiné neziskové a zájmové organizace, fyzické osoby působící v daném oboru, orgány státní správy a samosprávy. Návrhy musí být v písemné a elektronické formě včetně obrazové dokumentace zasílány Slováckému muzeu, které vypracovává kompletní nominační listy. Ty poté posuzuje jmenovaná odborná komise, kterou svolává předseda Kulturní komise Rady Zlínského kraje, jež svá doporučení na udělení titulu Radě předkládá.

Ke dni 29. února 2016 se sešlo na adrese Slováckého muzea sedm návrhů na udělení titulu Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje. Byla to Rozálie Blažková z Osvětiman v oboru práce s přírodními pletivy – pletení z kukuřičného šustí, Anna Heliová ze Salaše v oboru práce s textiliemi – bílá dírková výšivka, Vladislava Hrubešová z Velkých Karlovic v oboru práce s textiliemi – těžká a lehká krojová krejčovina – šití a zdobení valašských krojů, Taťána Malinová z Uherského Hradiště v oboru drobné zvykoslovné předměty – výroba slámových kraslic, Tomáš Mareček z Vážan v oboru pletení z proutí a pedigu, Petr Mužík z Velkých Karlovic v oboru práce s kůží a perletí – výroba oděvních doplňků z oblasti

Valaška – krpce, opasky, kotule a Petra Pilná ze Vsetína v oboru textilní techniky – ručně tkané koberce a ubrusy.

Odborná komise pro tradiční lidovou kulturu se na svém zasedání 2. května 2016 zabývala posouzením sedmi nominovaných tvůrců a na základě jejího doporučení Rada Zlínského kraje schválila na svém jednání 20. června 2016 udělení titulu Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje za rok 2016 třem laureátům za dokonalé ovládní dovedností, postupu technologie tradiční rukodělné výroby a za předávání těchto zkušeností budoucím generacím: **Rozálii Blažkové** (*1941), **Vladislavě Hrubešové** (*1961) a **Tatáně Malinové** (*1947).

V roce 2016 podalo Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje nominaci Františka Zusky ze Zlína v oboru pletení ze slámy, orobince, proutí a loubku a nominaci Lenky Macečkové z Nového Hrozenkova v oboru textilní techniky – síťování – síťovaný čepec a krojové součásti valašského kroje, hotovené touto technologií, na titul **Nositel tradice lidových řemesel**, který uděluje od roku 2001 ministr kultury České republiky.

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Zlínského kraje

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Zlínského kraje je tvořen v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 5. ledna 2011 č. 11 o Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015. Jeho hlavním účelem je ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území Zlínského kraje. Nemateriálním statkem tradiční lidové kultury se rozumí zkušenosti, znázornění, vyjádření, znalosti, dovednosti, nástroje, předměty, artefakty a kulturní prostory s nimi související, které společenství, skupiny a v některých případech též jednotlivci považují za součást svého nemateriálního kulturního dědictví. Nemateriální kulturní dědictví, předávané

z pokolení na pokolení, na jejich interakci s přírodou a na jejich historii, je znakem jejich identity a kontinuity, podporuje takto úctu ke kulturní rozmanitosti a lidské tvořivosti. Tímto způsobem vymezené nemateriální kulturní dědictví se projevuje mimo jiné v následujících oblastech:

- ústní tradice a vyjádření
- interpretační umění
- společenské zvyklosti, obřady a slavnostní události
- vědomosti a zkušenosti týkající se přírody a vesmíru
- dovednosti spojené s tradičními řemesly

V roce 2014 byl na tento Seznam zapsán valašský odzemek, jehož navrhovatelem bylo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. V roce 2016 pak byla zapsána jízda králů v Hluku, Kunovicích a Vlčnově a slovácký verbuňk, jejichž nominace předložilo Slovácké muzeum v Uherském Hradišti.

Doprovodné programy

Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje mimo jiné pokračovalo i letos v přípravě tvořivých interaktivních programů pro děti i širokou veřejnost, nazvaných **Vaříme v muzeu**, z nichž se v průběhu roku jako první uskutečnil únorový masopustní pořad „*Fašanku, fašanku, už je ta na mále, smažíme koblihy, milostě na sádle!*“ Typickým sladkým pohoštěním o masopustu byly smažené koblihy a boží milosti. V rodinách se dodnes uchovávají nejrůznější recepty, podle kterých pak mohou být milosti nadýchané, nebo také křehké a různé pokroucené. Koblihy jsou dalším charakteristickým fašankovým pečivem, také ony jsou známy v různých variantách, například s příměsí vařených brambor. Návštěvníci se je mohli naučit podle receptů Marty Kondrové starší z Vlčnova, Boženy Staškové z Kunovic a Hany Abrahámové z Věsek. Pro návštěvníky malé i velké bylo nově ve stálé expozici Slovácko připraveno krátké povídání o masopustních zvycích dopro-

vážené typickými písněmi s představením charakteristických masek, které připravilo etnografické oddělení. Masopustem, který se konal šest týdnů před Velikonocemi, končila doba muzik, zábav a všech světských radovánek. Popeleční středou začínalo čtyřicetidenní období půstu, který se v minulosti poctivě dodržoval, proto si lidé chtěli ještě do poslední chvíle užít zpěvu, tance a jídla. Hospodyňky se snažily co nejlépe pohostit příchozí *fašančáry*. Nejčastějším masopustním pečivem byly smažené koblihy a boží milosti, které pekařky vytvářely v různých geometrických tvarech, jako byly trojúhelníky, čtverce, obdélníky nebo hvězdy. Boží milosti se smažily, některé hospodyňky však uměly připravit i pečené. Ke starému typu pohoštění pak vedle milostí patřily také dnes již méně známé trubičky z kynutého koblíhového těsta plněné ušlehaným sněhem. Trubičky se pak smažily stejně jako koblihy. Dalším neobvyklým druhem pečiva byly smažené růže – obdoba božích milostí, tvořené řídkým těstem, do kterého se namáčela kovová forma.

První březnová sobota nesla podtitul „*S kysaným zelím o půstě, jistě nikdo neztlustne!*“ Každý návštěvník mohl ochutnat tradiční a zdravé pokrmy z kysaného zelí, které se v zimním období hojně využívalo v každé kuchyni. Vařila se nejen kyselica, ale pekly se také zelníky, dále jídla kombinující brambory a kysané zelí či zelné saláty. Všechny uvedené pokrmy připravily Ivana a Lenka Vlčková z Prakšic a Marta Kondrová starší z Vlčnova, které své kulinářské umění doplnily o vyčerpávající komentáře na početné zvědavé otázky návštěvníků. Ve stále expozici Slovácko bylo připraveno krátké povídání o zvycích provázejících postní období od Popeleční středy až do Bílé soboty. Interaktivní formou se návštěvníci muzea dozvěděli, proč se na Smrtnou neděli vynášela ze vsi mařena, co znamenalo létečko a proč se světily na Květnou neděli kočičky či kde se honí Jidáš. Odborný výklad byl doplněn krátkými ukázkami dětí z folklorního souboru Hradišťánek.

V dubnu byl program s názvem „*Z receptáře našich babiček, jak využít vajíček*“ spojený s blížícími se Velikonocemi a zaměřený na tradiční jídla, která postupně mizí nejen z našich kuchyní, ale také z širokého povědomí. Zvláštní postavení ve velikonočním jídelníčku mělo vejce a s ním i pečivo. Z vajec se pekly nádivky, svitky, hlavičky, ale i mazance a beránci. Po Velikonocích se pak vajíčka používala do *vaječín*, *škvařešin* či *chumlanin*. Jarní období a hojnost vajíček dovozovaly připravit některé pokrmy náročné na spotřebu celých vajec nebo jen bílků či žloutků. Různé recepty spolu se žloutkovými, „jarními“ řezy a bílkovým chlebičkem představily zkušené kuchařky Anna Káčerová z Uherského Hradiště a Ludmila Machová z Hušťenovic. K ochutnání byly i speciality, ve kterých se objevila první jarní zeleň či domácí chleba s vajíčkovou pomazánkou. Program zpestřila komentovaná prohlídka stálé expozice Slovácko, kde v její zadní části etnografka Gabriela Směřičková popovídala o zvycích vázaných na Velikonoční pondělí i následující povelikonoční období s živou kulisou dvou tanečních párů z folklorního souboru Kalina z Babic.

Slovácké muzeum pokračovalo v seriálu představujícím tradiční pokrmy slovácké kuchyně po pětíměsíční pauze první říjnovou sobotu v rámci Dne Zlínského kraje pořadem „*Vdolečky na hody základ dobré pohody!*“ Tentokrát měli návštěvníci jedinečnou možnost proniknout do tajů výroby kynutých vdolečků, jinde také koláčků, koláčů, pagáčků, které jsou jedním z nepřehlédnutelných symbolů hodového zvyku na Slovácku. Pod různými místními názvy se skrývá vyhlášené pečivo, které nechybí na svátečním stole u příležitosti svateb, hodů, ale také různých oslav. V každé obci i v rodinách se předávají receptury s některými specifiky, které dělají z vdolečků mistrovské pekařské dílo. Jak se pečou jedny z nejvyhlášenějších vdolečků ve Vlčnově, představily pekařky Marta Kondrová starší, Pavla Kučerová a Barbora Chvilíčková z Vlčnova. Zvědavé návštěvníky zaskvětily

do výroby kynutého a převalovaného těsta. Komentovaná prohlídka stálé expozice, kterou vedla etnografka Marta Kondrová, zdůraznila význam hodů v rámci výročního zvykosloví, různé termíny konání hodů od patronských, svěcení kostela přes císařské až po republikánské, vysvětlila význam hodového práva či rozdílů v ustrojení stárků a stárek. Povídání o hodovém zvyku doplnila i ukázka vázání šátku v Babicích a způsob zdobení hodového práva v Derfli.

„Švestky, trnky, povidla, nejlepší to sladidla!“ patřily a patří nedílně ke slovácké kuchyni, jak prozradil název listopadového pořadu o vaření. Používaly se k přípravě mnoha jídel během celého roku, mnohdy v kombinaci s bramborami, bramborovým nebo i kynutým těstem. V receptáři našich babiček nechyběla jídla jako *zašmúraný regiment*, *pěry* (vařené bramborové taštičky plněné povidly) nebo kynuté buchty plněné povidly. O své zaručené recepty na přípravu těchto jídel se tentokrát podělily kuchařky Ivana Vlková a Jaroslava Zálešáková z Prakšic. Etnograf Petr Číhal připravil v rámci doprovodné přednášky povídání ve stálé expozici, které bylo věnováno švestkám, trnkám, slivkám a jejich úloze v tradiční kuchyni. Návštěvníci se dozvěděli, proč se na jihovýchodní Moravě švestkám tak dařilo a daří, jak se zpracovávaly a konzervovaly a dále využívaly při vaření pokrmů všedních i svátečních.

Poslední prosincový pořad o vaření byl pojmenován „*Co se jedlo na Vánoce, bylo*

jenom jednou v roce!“ Na vánočním stole nechyběl v minulosti pokrm uvařený ze sušeného ovoce. Místně byl nazýván zavařenina nebo také muzika. Mnoho rodin tuto tradici dodržuje a při štědrovečerní večeři má jako doplněk také tuto muziku nebo „modernější“ kompotované ovoce zavařené během léta. Součástí štědrovečerní tabule pak byly především různé kaše – často jáhlová, která se mohla dát také zapéct se sušeným nebo kompotovaným ovocem. Jak připravit tato chutná a přitom sváteční jídla tentokrát ve Slováckém muzeu učila Anna Káčerová z Uherského Hradiště a Ludmila Machová z Huštěnovic. Už tradičně byl program doplněn o komentovanou prohlídku – tentokrát v rámci etnografické výstavy Zima na Slovácku v podání autorky výstavy, etnografky Marty Kondrové. Zima byla časem, kdy se lidé stěhovali do chalup a světnic, věnovali se domácím pracím a doplňkovým činnostem, chodilo se po besedách, draní peří i přástkách. Stejně jako jindy během roku se tak prolínal každodenní život se svátky a slavnostmi výročněobyčejového cyklu adventu a vánočního času.

Pracovníci muzea ke každému gastronomickému programu připravili malou kuchařku receptů k dané tematice, kterou si návštěvníci mohli odnést s sebou a podle ní si tradiční recepty připravit doma. Díky velké přízni návštěvníků (724 osob za šest programů věnovaných vaření) bude Slovácké muzeum v nich pokračovat i v roce 2017 se zaměřením na tradiční gastronomii.

VÝBĚROVÝ PŘEHLED PUBLIKACÍ VYDANÝCH V ROCE 2016

BEZDĚKOVSKÝ, Gustav. *Stejnokroje vojáků sloužících v habsburské armádě 1618-1918 = Uniforms of the soldiers on duty in Habsburg army 1618-1918.* Překlad Mark Landry. Vydání: 1. Ostrava: Textiler, 2016. 181 s., 14 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-7225-429-3. Obrazová publikace mapuje vývoj stejnokroje a uniforem habsburské armády. Obsahuje více než 300 figur napříč obdobím 300 let. Detailně popisuje některé z uniforem s důrazem na jejich tvar a podobu. Texty jsou v českém i anglickém jazyce.

BOUDA, Milan a kol. *Almanach 2015: ročník XX: sborník sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí.* Uherský Brod: Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí, 2016. 99 s. ISBN 978-80-905778-2-4.

Almanach vydaný u příležitosti 25. výročí trvání Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí a 20. výročí vydávání tohoto periodika přináší informace o činnosti sdružení i jeho jubilejní výstavě. Obsahuje životopisy umělců včetně jejich fotografií a děl.

BURIANOVÁ, Miroslava et al. *Móda v kruhu času: retro - 200 let inspirací.* První vydání. Praha: Národní muzeum, 2016. 207 s. ISBN 978-80-7036-503-8.

Výpravná publikace ukazuje věčné návraty módy, které se zdaleka neomezuje pouze na poslední půlstoletí. Seznamuje nejen s obdobím socialistického Československa, ale také obdivované první republiky, 19. století či dalekého Orientu. Na sbírce Národního muzea představuje souvislosti mezi historickými a současnými oděvy z aktuálních kolekcí.

ČVANČARA, Jaroslav. *Anthropoid: příběh československých vlastenců.* Vydání první. Praha: Centrum české historie, o.p.s., 2016. 350 s. ISBN 978-80-88162-08-7.

Životopisy, fotografie a příběhy hrdinů, kteří v roce 1942 uskutečnili nebo byli nápomocni k uskutečnění nejvýznamnějšího odbojového činu 2. světové války – atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Kniha zahrnuje nejnovější badatelské poznatky Jaroslava Čvančary a více než 1 200 fotografií a dokumentů, z velké části dosud nepublikovaných.

DEML, Jiří. *Jan Hrubý: život, doba a kamarádi jednoho z mužů 18. června 1942.* Kunovice: Město Kunovice, 2016. 527 s. ISBN 978-80-260-9889-8. Monografie mapuje dramatický životní příběh kunovického rodáka Jana Hrubého. Ten spolu s dalšími šesti československými parašutisty padl v chrámové kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resselově ulici před 74 lety po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

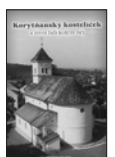
DOBŠOVIČOVÁ PINTÍŘOVÁ, Dagmar. *Žitkovské bohyně: lidová magie na Moravských Kopicích*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 137 s. Etnologické materiály; 4. ISBN 978-80-210-8158-1.

Práce vychází z autentických terénních výzkumů z let 1990–1992 u dvou posledních žijících bohyní na Žitkově v Bílých Karpatech, které byly původně zpracovány jako diplomová práce. Další terénní sběry z let 1995–1996 jsou věnovány bohyni I. Gabrhelové. Poslední terénní výzkumy z let 2013–2014 sledují pamětníky, kterým je toto téma blízké především v souvislosti s jejich dětstvím. Teoretická část rozebírá jednotlivá zařikávání a magické praktiky, magický obřad s ohledem na praktikování homeopatické a kontaktní magie. Závěr práce je věnován logice magického myšlení a sledování styčných bodů se současnými podobami magie u recentních léčitelů.

Dobrovolní hasiči okresu Uherské Hradiště. Vydání první. Uherské Hradiště: Sdružení hasičů ČMS, 2016. 191 s.

Almanach, jehož cílem je předložit přehled činnosti dobrovolných hasičů v okrese Uherské Hradiště hlavně v období po změně společenských podmínek v našem státě v návaznosti na knihu „Dějiny požární ochrany v okrese Uherské Hradiště“, která byla vydána v roce 1990.

GÁLOVÁ, Marie. *Korytňanský kostelík a život lidí kolem něj*. 1. vydání. Korytná: Marie Gálová vlastním nákladem, 2016. 195 s.

Detailně zpracovaná historie kostela sv. Václava v Korytné. Autorka popisuje exteriér i interiér, dějiny zvonů, varhan a liturgii. Věnuje se významným událostem ve farnosti v průběhu času, duchovní správě i hudebníkům a zpěvákům působícím v kostele. Nechybí ani paměti jednotlivých duchovních správců od roku 1904 po současnost. Poslední kapitola seznamuje s korytňanským hřbitovem, kaplí a drobnými sakrálními památkami i pomníky v obci. Publikace je doplněna bohatým obrazovým materiálem.

GREGOR, Dalibor a kol. *Koně pro krále*. 1. vydání. Opava: Dalibor Gregor, 2016. 151 s. ISBN 978-80-87731-12-3.

Celobarevná fotografická publikace přibližuje jízdu králů. Prostřednictvím textů a fotografií popisuje původ starobylého zvyku i jeho průběh – od plavení a okutí koní až po jejich zdobení. Část je věnována lidovému oděvu – výšivkám, výrobě krojové obuvi, šití soukenných nohavic a kordul. Zdokumentován je postup oblékání krále i jezdců královské družiny.

GROŠ, Vladimír a FUTÁK, Peter. *Bartolomějské náměstí: původní zástavba a její obyvatelé*. 1. vydání. Veselí nad Moravou: Veselské kulturní centrum, z.ú., 2016. 335 s. ISBN 978-80-905663-6-1.

Obrazová publikace ukazuje zašlou slávu Bartolomějského náměstí – jedné z původních částí současného města Veselí nad Moravou. Kromě fotografií obsahuje archivní materiály a staré mapy.

HABARTOVÁ, Romana a kol. *Slovácko očima Františka Horenského: František Horenský (1866-1933), učitel, publicista, fotograf.* Vydání první. Boršice: Obec Boršice, 2016. 479 s. ISBN 978-80-260-9995-6.

Monografie vydaná u příležitosti 150. výročí narození Františka Horenského – učitele, sběratele a fotografa, výrazné osobnosti Slovácka přelomu 19. a 20. století – seznamuje s jeho životem a především sběratelským i fotografickým dílem. Součástí publikace je soubor pašovských písní z let 1880–1885, Horenského fotografie i faksimile knih Františka Horenského Slovácké obrázky a Nové obrázky ze Slovácka.

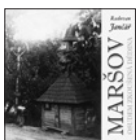
HRBÁČOVÁ, Petra. *Tradiční tkalcovství na Horňácku.* 1. vydání. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2016. 129 s. ISBN 978-80-88107-13-2.

Publikace je výstupem stejnojmenného projektu, jehož záměrem bylo popsat historii tkalcovského řemesla v oblasti Horňácka a jeho uplatnění v rámci zdejší lidové kultury. Kniha se zabývá hlavně zpracováním textilních vláken rostlinného původu a produkty z nich vyrobených. Pozornost je soustředěna také na osoby tkalců a jejich osudy. Součástí publikace je DVD, na kterém je zdokumentována příprava osnovy a procesy tkaní.

JANČÁŘ, Radek. *Generál věrný svému císaři.* Vydání první. Huštěnovice: Obec Huštěnovice, 2016. 31 s. ISBN 978-80-260-9439-5.

Vydáno u příležitosti odhalení pamětní desky generála Rudolfa Králíčka (19. 1. 1862 – 4. 1. 1946), rodáka z Huštěnovic, generála pěchoty a nositele Císařského řádu železné koruny. Drobná brožura obsahuje nově vypátrané a dosud nikdy nepublikované informace.

JANČÁŘ, Radek. *Maršov: osudem zkoušená dědina.* První vydání. Uherské Hradiště: Pro fy. Rado & Wan vydalo nakladatelství Ottobre 12, 2016. 281 s. ISBN 978-80-86528-60-1.

Historicky první monografie o bývalé nejmenší vesnici Uherskobrodská, která je od roku 1976 městskou částí Uherského Brodu. Pojednává o znamenitém ovocnářství, kterým byl kdysi Maršov vyhlášen, o „rozvrčených“ gajdách posledního místního gajdoše Krajčí i o slavných maršovských hodech, o malých pasáčcích v Březí, o zmizelém chlapci Lojzkovi i památném místě u Tří lip. Pozornost je také věnována tragickému sesuvu půdy, který málem přetrhl nit zdejšího života.

KOCIÁN, Quido. *Quido Kocián: sochařské dílo, ze soukromé sbírky.* V Uherském Hradišti: Slovácké muzeum, 2016. 6 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-87671-25-2.

Katalog stejnojmenné výstavy stručně přibližuje sochařské dílo a život výjimečného českého sochaře, který dlouhá léta zůstával v pozadí zájmu.

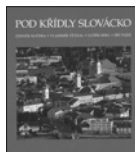
KOŘÍNEK, Vlastimil. 140 let Sboru dobrovolných hasičů v Buchlovicích. Buchlovice: Sbor dobrovolných hasičů v Buchlovicích, 2016. 60 s. ISBN 978-80-270-0872-8.

Brožura vydaná u příležitosti 140. výročí založení hasičského sboru seznamuje s jeho historií i aktivitami. Prostřednictvím četných fotografií představuje členy Sboru dobrovolných hasičů v Buchlovicích.

KRAMOLIŠ, Josef a RECHT, Walter. Letadlem & lodí světem: s Janem A. Baťou za světovým obchodem 1932-1937. Vydání: první. Luhačovice: Ateliér IM, 2016. 212 s. ISBN 978-80-85948-86-8.

Vzpomínky zaměstnance firmy Baťa Josefa Kramoliše na plavbu do dalekého Singapuru. Deníkové záznamy Baťovova lékaře Waltera Karla Rechta z jeho leteckých cest, které jej zavedly do různých částí světa.

KUČERA, Zdeněk et al. Pod křídly Slovácka. Strážnice: Etnos, 2016. 350 s. ISBN 978-80-905565-1-5.

Nová prezentace Slovácka – letecké snímky měst a obcí, památných a zajímavých míst. Nejedná se pouze o dokumentární vyobrazení, fotografie se zaměřují také na zachycení příznačné atmosféry jednotlivých sídel, stejně jako na pozorné vnímání krajiny, která je obklopuje.

Kunovice. Vydání první. Kunovice: Město Kunovice, 2016. 59 s. ISBN 978-80-260-9156-1.

Obrazová brožura vydaná u příležitosti 820. výročí první písemné zmínky o Kunovicích přináší pohledy na město z kabiny letadla, mapuje každodenní život a přírodu.

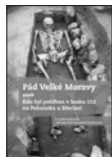
KURIAL, Antonín, KOVÁŘŮ, Věra a KUČA, Jan. Katalog lidové architektury. Část jedenáctá, Okres Kroměříž. První vydání. Brno: Barrister & Principal, 2016. 88 s. ISBN 978-80-7485-106-3.

Jedenáctý díl Katalogu lidové architektury je věnován okresu Kroměříž. Zdejší sídla patří k etnografickému regionu Haná. Materiál zahrnuje neobyčejně významný soubor nemovitostí lidového stavitelství, který je opatřen fotografickou dokumentací a odborným zhodnocením. Dvanáct objektů je zpracováno formou plánů.

LOLEK, Stanislav. Stanislav Lolek: 1873-1936: rapsodie volné přírody: Galerie výtvarného umění v Hodoníně 13.4.-26.6.2016. V Hodoníně: Galerie výtvarného umění, 2016. 79 s. ISBN 978-80-85015-70-6.

Katalog stejnojmenné výstavy klade důraz na životní osudy a přiblížení Stanislava Lolka s využitím dosud různě publikovaných studií, článků, vzpomínek a dokumentačních pramenů. V katalogu je prezentována nejen autora malířská tvorba, ale také grafika a kresby.

MACHÁČEK, Jiří, ed. a WIHODA, Martin, ed. *Pád Velké Moravy, aneb, Kdo byl pohřben v hrobu 153 na Pohansku u Břeclavi?*. Vydání první. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. 246 s. Prameny české historie; svazek 2. ISBN 978-80-7422-548-2.

Odhalené základy sakrálního objektu na severovýchodním předhradí Pohanska, třetího nejvýznamnějšího velkomoravského centra, který vznikl někdy ve druhé polovině 9. století a plnil svou funkci i v prvních dekádách věku následujícího, a zejména nález náčelnického hrobu H 153 obrátily pozornost badatelů opět k staronové a stále nezodpovězené otázce náhlého zániku mojmírovského státu a také jeho charakteru. Sedmička archeologů, historiků a přírodovědců (David Kalhous, Pavel Kouřil, Jiří Macháček, Vladimír Sládek, Ivo Štefan, Martin Wihoda a Roman Zehetmayer) se nyní pokouší zasadit tento pozoruhodný objev do širších mocenských, sociálních a kulturních souřadnic, aby dospěla k některým až překvapivým závěrům.

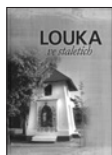
MALINA, Miroslav. *Soukromé války: Miroslav Malina & Michal Malina: 28.1.-3.4.2016. V Uherském Hradišti: Slovácké muzeum, [2016]. 6 nečíslovaných stran.* ISBN 978-80-87671-24-5.

Katalog stejnojmenné výstavy seznamuje s životem a dílem uherskohradištských výtvarníků – Miroslava Maliny a jeho syna Michala.

Memento Tiziani: příběhy Proměn v dílech současných umělců. 1. vydání. Kroměříž: Galerie Orlovna, 2016. 222 s. ISBN 978-80-88103-10-3.

Katalog vydaný ke stejnojmenné výstavě konané ve dnech 19. 5. – 15. 9. 2016 v Galerii Orlovna v Kroměříži.

MÍČKA, Antonín a kol. *Louka ve staletích.* Vydání první. Boskovice: Vydala obec Louka v nakladatelství ALBERT, 2016. 501 s. ISBN 978-80-7326-268-6.

Publikace vydaná u příležitosti 970. výročí první písemné zmínky o vzniku obce Louka seznamuje s její historií, přírodními poměry, školstvím, lidovou kulturou a spolkovou činností. Věnuje se také historii kostela a překládá životopisy významných rodáků.

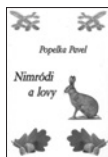
MUZEUM JANA AMOSE KOMENSKÉHO. *120 let Gymnázia JAK v Uherském Brodě: sborník 1896-2016.* Uherský Brod: Q Studio s.r.o. ve spolupráci s Gymnáziem J. A. Komenského, 2016. 102 s.

Sborník obsahující seznam všech absolventů gymnázia od roku 1903 až do současné doby. Přináší stručnou historii školy, vzpomínky bývalých ředitelů i absolventů. Informuje o současných projektech a aktivitách.

POPELKA, Pavel. *Na Slovácku po slovácku: tak šel život... [Česko]: [Pavel Popelka], [2016?]. 328 s., 8 nečíslovaných stran barevných obrazových příloh.*

Autor působil většinu let jako lesník v Chřibech v oblasti Kyjovska. V srdci Slovácka, v kraji vína a osobitých lidí. Toto prostředí jej po léta formovalo a zde taky čerpal inspiraci pro svou knihu.

POPELKA, Pavel. *Nimród a lovy*. [Česko]: [Pavel Popelka], [2016?]. 3 svazky.

Příběhy sesbírané za autorova působení v oboru myslivosti. Popisuje atmosféru slováckých vesnic a osobnosti, se kterými měl autor tu čest se potkat.

RADILOVÁ, Ivanka. *Kouzlo diamantové kapky a jiné pohádky*. Dotisk. Uherský Brod: I. Radilová, 2016. 120 s.

Soubor sedmnácti pohádek s ilustracemi Hany Berkové obsahuje pohádky o krásách podzimu i dalších ročních obdobích, o dětských snech a zážitcích, o zvířátkách.

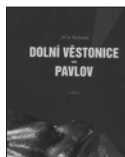
SLAVÍČEK, Jaromír. *Pohledte, to je krása*. 1. vydání. Uherský Brod: ELTISK, 2016. 86 s. ISBN 978-80-88116-09-7.

Prostřednictvím fotografií jsou představena městská sídla a okolí Uherskohradištska a Uherskobrodsko z ptačí perspektivy.

***Strom: pocta Jindřichu Pruchovi: Jindřich Prucha, Daniel Balabán, Marie Blabolilová, Pavla Dvorská, Lenka Falušiová, Petr Gruber, Patrik Hábl, Eduard Halberštát, Pavel Hayek, František Hodonský, Jitka Chrástková, Libor Jaroš, Jan Jemelka, Marie Kapounová, Jan Klimeš, Vladimír Kolkolia, Inge Kosková, Anežka Kovalová, Miroslav Koval, Alena Kučerová, Beáta Kuruczová, Radoslav Kutra, Petr Kvíčala, Václav Malina, Břetislav Malý, Pavel Mühlbauer, Svatopluk Otisk, Ivan Ouhel, Petr Pastrňák, Zuzana Pernicová, Jiří Petrbok, Dalibor Smutný, Jan Steklík, Miroslav Šnajdr, Kateřina Štenclová, Petr Štěpán, Oldřich Tichý, Petr Veselý, Martin Vybíral, Martin Zálesák, Petr Zinke, Veronika Žáková*. 1. vydání. V Uherském Hradišti: Slovákcké muzeum, 2016. 14 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-87671-27-6.**

Katalog výstavy pořádané Galerií Slovákckého muzea v Uherském Hradišti při příležitosti 130. výročí malířova narození jako rozšířené reprízy stejnojmenné výstavy v Galerii Caesar.

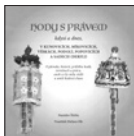
SVOBODA, Jiří A. *Dolní Věstonice - Pavlov*. Vydání první. Praha: Academia, 2016. 399 s. ISBN 978-80-200-2550-0.

Publikace navazuje na předchozí autorovy knihy o evoluci člověka a počátcích umění. Snaží se popsat každodenní život našich předků v období paleolitu na základě archeologických výzkumů v prováděných lokalitách Dolní Věstonice, Pavlov a Milovice.

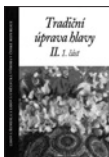
SVOBODOVÁ, Vlasta. *O smyslu etnologie: zamyšlení nad problematikou vědecké práce v etnologii*. Brno: Šimon Ryšavý, [2016], ©2016. 245 s. ISBN 978-80-7354-159-0.

První část publikace obsahuje autorčina zamyšlení nad problematikou vědy etnologie a eseje z oblasti její profesionální činnosti ve filmu a televizi. Druhá část zahrnuje výběr ukázek z publikací oborového výzkumu, výčet populárně-vědeckých a dokumentárních filmů, včetně obrazové přílohy.

ŠTĚRBA, Stanislav a ILÍK, František. *Hody s právem kdysi a dnes, v Kunovicích, Míkovicích, Věškách, Podolí, Popovicích a Sadech (Derfli): o původu, historii, průběhu hodů, termínech a právu, aneb, co by měla vědět a umět hodová chasa.* [Kunovice]: Město Kunovice, 2016. 25 s. ISBN 978-80-270-0500-0.

Brožura poskytující základní informace o hodech a hodovém právu, doplněna bohatou obrazovou přílohou.

TARCALOVÁ, Ludmila. *Tradiční úprava hlavy: (odborná publikace s přílohou filmového dokumentu). II., 1. část, Účesy, čepce a šatky na Moravě.* 1. vydání. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2016. 141 s. Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice. III. řada, Tradiční postupy lidového odívání. ISBN 978-80-88107-15-6.

Kniha prezentuje nejrůznější způsoby úprav ženských vlasů a pokrývek hlavy, vázání šatek a čepců na území Moravy. Odborná publikace s přílohou filmového dokumentu na DVD.

VELAN, Libor. *Jak chutná Slovákko = The taste of Moravian Slovakia.* Vydání první. [Uherský Brod]: Prima Bilavčík s.r.o., 2016. 150 s. ISBN 978-80-260-9052-6.

Obsahem jsou nejen recepty tradiční slovácké kuchyně, ale také povídky o bylinkách a původu některých lidových jídel. Vše je doplněno množstvím barevných i černobílých fotografií.

VELAN, Libor. *Jak chutná Slovákko a Luhačovické Zálesí = The taste of Moravian Slovakia and Luhačovické Zálesí.* Překlad Iva Horáková. Vydání první. [Bystřice pod Lopeníkem]: Libor Velan, Artvel, 2016. 150 s. ISBN 978-80-270-0397-6.

Netradiční kniha receptů provází Slováckem a Luhačovickým Zálesím. Spojuje a popisuje lidové tradice, umění i přírodu. Publikace je doplněna fotografiemi Libora Velana a kresbami Lenky Jurečkové.

ZRNA, Pavel a ŽIŽLAVSKÝ, Bořek. *Chřiby – stopami dálnice.* První vydání. Buchlovice: Veligrad, 2016. 111 s. Chřiby záhadné a mytické; sv. 11. ISBN 978-80-906114-1-2.

11. svazek edice Chřiby záhadné a mytické přibližuje dosud nezmapovanou část historie Chřibů – výstavbu dálnice iniciované Janem Antonínem Baťou a rozestavěné v době německé okupace. Autor první části, Bořek Žižlavský, popisuje putování expedice po trase stavby. V druhé části novinář Pavel Zrna zaznamenal historii stavby na základě dochovaných dokumentů a pramenů.

VÝSTAVY SLOVÁCKÉHO MUZEA V ROCE 2016

HLAVNÍ BUDOVA:

Velký sál

Léčebný ústav MUDr. Masaříka	12. 11. 2015 – 14. 2. 2016
Kdo si hraje, ovládá	7. 4. – 6. 7. 2016
Výstava modelů na dálkové ovládání	
25 let Institutu tvůrčí fotografie FPF SU	23. 7. – 22. 9. 2016
Zima na Slovácku	10. 11. 2016 – 29. 1. 2017

Malý sál

„Svetom, moje, svetom...“, O slovenských drátenicích	27. 10. 2015 – 17. 1. 2016
Jak se rodí večerničky	11. 2. – 10. 4. 2016
Antonín Václavík: Zrnko k zrnečku...	19. 5. – 10. 7. 2016
25 let Institutu tvůrčí fotografie FPF SU	23. 7. – 22. 9. 2016
Boskovický poklad	13. 10. – 31. 12. 2016

Předsálí

Výsledky kurzu drátování	1. 3. – 30. 4. 2016
--------------------------	---------------------

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA:

Přízemní sál

Helena Zmatlíková, knižní ilustrace	15. 10. 2015 – 3. 1. 2016
Jiří Balcar / kresba, grafika a malba	28. 1. – 3. 4. 2016
Quido Kocián, sochařské dílo	28. 4. – 19. 6. 2016
Výměna rolí / Iris Armutidis a Jakub Tytykalo	22. 7. – 21. 8. 2016
Výstava k 42. ročníku Letní filmové školy	
Jiří Vlach&Veronika Machová / malé bronzky a kresby	8. 9. – 16. 10. 2016
TEXTILE ART OF TODAY (2015–2017)	24. 11. 2016 – 15. 1. 2017

Velký sál

Klára Klose, MODELOVAT, MALOVAT nebo MILOVAT?	15. 10. 2015 – 3. 1. 2016
obrazy, sochy	
Soukromé války / Miroslav&Michal Malina	28. 1. – 3. 4. 2016
Strom II / Pocta Jindřichu Pruchovi	28. 4. – 19. 6. 2016
Stanislav Lolek / Rapsodie volné přírody	14. 7. – 16. 10. 2016
TEXTILE ART OF TODAY (2015–2017)	24. 11. 2016 – 15. 1. 2017

Malý sál

Klára Klose, MODELOVAT, MALOVAT nebo MILOVAT?	15. 10. 2015 – 3. 1. 2016
obrazy, sochy	
Představujeme... Malina / Miroslav, Lukáš, Michal	28. 1. – 28. 2. 2016
Představujeme... K. J. Obrátil / Komenský erotické osvěty	3. 3. – 3. 4. 2016
Stanislav Lolek / Rapsodie volné přírody	14. 7. – 16. 10. 2016
TEXTILE ART OF TODAY (2015–2017)	24. 11. 2016 – 15. 1. 2017

PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY:

Vampyrismus	1. 1. – 31. 12. 2016
Genesis Expo	15. – 25. 2. 2016
Památník Velké Moravy v proměnách času	5. 5. – 1. 9. 2016
Cyrlometodějský Velehrad	1. 10. 2016 – 2. 2. 2017

VÝSTAVY MIMO PROSTORY MUZEA:

Scénograf Miloš Souček <i>Uherskohradištská nemocnice, a. s.</i>	3. 9. 2015 – 14. 2. 2016
Miloš Slezák / výběr z díla <i>GVU Hodonín</i>	3. 2. – 27. 3. 2016
Cyrlometodějský Velehrad <i>Jeziuitský kostel Skalica, Slovenská republika</i>	18. 2. – 19. 9. 2016
Léčebný ústav MUDr. Masaříka <i>Uherskohradištská nemocnice, a. s.</i>	1. 3. – 31. 5. 2016
Helena Zmatlíková <i>GVU Havlíčkův Brod</i>	4. 3. – 1. 5. 2016
Pravěk Kunovic <i>Město Kunovice</i>	23. 3. – 1. 7. 2016
Memento Tiziani / příběh Proměn v dílech současných umělců <i>Galerie Orlovna Kroměříž, MU Olomouc, Arcibiskupský zámek v Kroměříži</i>	15. 5. – 2. 10. 2016
Archeologické doklady osídlení Uherskohradištska <i>Uherskohradištská nemocnice, a. s.</i>	1. 6. – 31. 8. 2016
Helena Zmatlíková <i>GMAB Trenčín, Slovenská republika</i>	10. 6. – 4. 9. 2016
Laureáti Ceny Vladimíra Boučka <i>Reduta, Uherské Hradiště</i>	15. 6. 2016
Slavnosti na Slovácku objektivem JUDr. Alexandra Tobka <i>Uherskohradištská nemocnice, a. s.</i>	1. 9. – 30. 11. 2016
Život za mřížemi <i>Věznice, Uherské Hradiště</i>	10.–11. 9. 2016
Cyrlometodějský Velehrad <i>Univerzita sv. Cyrila a Metoděje, Trnava, Slovenská republika</i>	10. 10. 2016 – 15. 2. 2017
U nás na Velehradě aneb Jak se žilo před léty <i>Obec Velehrad</i>	17. 11. 2016 – 31. 12. 2017
TEXTILE ART OF TODAY (2015–2017) <i>Uherskohradištská nemocnice, a. s.</i>	7. 12. 2016 – 22. 1. 2017

NABÍDKOVÝ LIST PUBLIKACÍ A CD SLOVÁCKÉHO MUZEA V UHERSKÉM HRADIŠTI

MONOGRAFIE

VLASTIVĚDA UHERSKOHRADIŠŤSKO

Vydal: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně ve spolupráci se Slováckým muzeem v roce 1992, jako druhé upravené vydání 63. svazku v souboru Vlastivědy moravské.

Rozsah: 855 stran

C e n a: 69,- Kč

MARTYKÁNOVÁ, Marie a FROLCOVÁ, Milada.

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA

Vydal: Slovácké muzeum v roce 1999

Rozsah: 107 stran

C e n a: 46,- Kč

SLOVÁCKÉ MUZEUM

Sestavil a redakčně upravil: Ivo Frolec

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2000

Rozsah: 152 stran

C e n a: 161,- Kč

GALUŠKA, Luděk; VAŠKOVÝCH, Miroslav
a MENOŠKOVÁ, Dana.

PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2016

Rozsah: 167 stran

C e n a: 180,- Kč

ŠTAJNOCHR, Vítězslav. **PANNA MARIA DIVOTVŮRKYŇĚ**

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2000

Rozsah: 326 stran, 298 obr.

C e n a: 403,- Kč

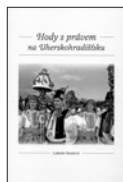
ČOUPKOVÁ, Magdalena.

NEJSTARŠÍ UHERSKOHRADIŠŤSKÁ MĚSTSKÁ KNIHA

Vydal: Státní okresní archiv a Slovácké muzeum v roce 2001

Rozsah: 159 stran

C e n a: 58,- Kč

TARCALOVÁ, Ludmila.
HODY S PRÁVEM NA UHERSKOHRADIŠŤSKU
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2008
Rozsah: 224 stran, barevné a černobílé obr.
ISBN 978-80-86185-69-9
C e n a: 299,- Kč

Kolektiv autorů. **LIDOVÉ STAVBY ZNÁMÉ NEZNÁMÉ. ZLÍNSKÝ KRAJ – VSETÍNSKO**
Vydal: Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti, Zlínský kraj, Národní památkový ústav v Kroměříži v roce 2010 za podpory Ministerstva kultury ČR v rámci grantového úkolu ministerstva kultury č. 50-181/2009-LK/ORNK, Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji.
Autoři textů a fotografií: Mgr. Olga Floriánová, Petr Hlavačka, PhDr. Věra Kovářů, Ing. arch. Jaroslav Novosad, PhDr. Alena Prudká a PhDr. Jana Spathová.
Odpovědný redaktor: PhDr. Ivo Frolec
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2010
Rozsah: 199 stran, barevné obr.
ISBN 978-80-86185-92-7
C e n a: 0,- Kč

Kolektiv autorů. **LIDOVÉ STAVBY ZNÁMÉ NEZNÁMÉ. ZLÍNSKÝ KRAJ – KROMĚŘÍŽSKO**
Vydal: Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti, Zlínský kraj, Národní památkový ústav v Kroměříži v roce 2011 za podpory Ministerstva kultury ČR v rámci grantového úkolu ministerstva kultury č. 50-181/2009-LK/ORNK, Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji.
Autoři textů a fotografií: Mgr. Olga Floriánová, Petr Hlavačka, PhDr. Věra Kovářů, Ing. arch. Jaroslav Novosad, PhDr. Alena Prudká a PhDr. Jana Spathová.
Odpovědný redaktor: PhDr. Ivo Frolec
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2011
Rozsah: 247 stran, barevné obr.
ISBN 978-80-86185-96-5
C e n a: 0,- Kč

PROTI PROUDU ČASU: 100: [1914-2014]
Obrazová publikace vydaná u příležitosti 100. výročí založení Slovákckého muzea provází dějinami muzea i města Uherské Hradiště.
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2014
Rozsah: 199 stran, barevné a černobílé obrázky
ISBN 978-80-87671-17-7
C e n a: 250,- Kč

ZOOMORFNÍ TEMATIKA V LIDOVÉ TRADICI

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2013

Rozsah: 413 stran

ISBN 978-80-87671-07-8

C e n a: 150,- Kč

LÉČENÍ A LÉČITELSTVÍ V LIDOVÉ TRADICI

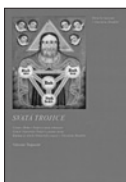
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2015

Rozsah: 335 stran

ISBN 978-80-87671-22-1

C e n a: neprodejně

KATALOGY K VÝSTAVÁM

ŠTAJNOCHR, Vítězslav. SVATÁ TROJICE

Katalog ze sbírek Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Vydal: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti v roce 2005

Rozsah: 99 stran

C e n a: 253,- Kč

TARCALOVÁ, Ludmila. MAPA KROJŮ NA SLOVÁCKU

Kresby: Petra Kalábová

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2006

Rozsah: 1 mapa

ISBN 80-86185-53-2

C e n a: 40,- Kč

FLORIÁNOVÁ, Olga; HABARTOVÁ, Romana a KONDROVÁ, Marta.

KERAMICKÁ VÝROBA VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2006

Rozsah: brožura (46 stran, barev. il.) + 1 mapa

ISBN 80-86185-53-2

C e n a: 80,- Kč

HABARTOVÁ, Romana. LIDOVÍ MALÍŘI RODU HÁNŮ Z BLATNICE POD SVATÝM ANTONÍNEM. AJ, TO SŮ MALÉŘI OD BOHA SAMÉHO

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2007

Rozsah: 245 stran

ISBN 978-80-86185-59-0

C e n a: 345,- Kč

FROLCOVÁ, Milada a PELIKÁN, Jaroslav. **MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM LITÉ MEDAILE, PLAKETY A DROBNÉ PLASTIKY. UHERSKÉ HRADIŠTĚ 1988–2009**

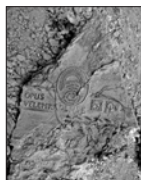
Katalog je obrazovým ohlédnutím za deseti ročníky sympozia lité medaile.

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2009

Rozsah: 112 stran, barevné a černobílé obr.

ISBN 978-80-86185-84-2

C e n a: 0,- Kč

Kolektiv autorů. **OPUS VELEHRADENSIS – ZNAMENÍ NADĚJE**

Katalog k výstavě plastik akademického sochaře Otmara Olivy a fotografií MUDr. Jiřího Rohela.

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2009

Rozsah: 127 stran, barevné a černobílé foto

ISBN 978-80-86185-80-4

C e n a: 219,- Kč

HABARTOVÁ, Romana a kol. **FRANTIŠEK KRETZ (1859–1929) – SBĚRATEL, NÁRODOPISEK, NOVINÁŘ**

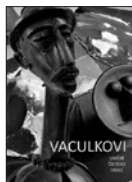
Katalog navazuje na výpravnou výstavu Veteš nebo poklad? František Kretz a Slovácké muzeum.

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2009

Rozsah: 204 stran, 253 barev. obr.

ISBN 978-80-86185-82-8

C e n a: 156,- Kč

VACULKOVÁ, Ida et al. **VACULKOVÍ: UMĚNÍ ČISTÉHO SRDCE** [Texty Milada Frolcová ... et al.].

Katalog ke stejnojmenné výstavě představuje život i dílo Vladislava a Idy Vaculkových.

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2014

Rozsah: 157 stran, 253 barev. obr.

ISBN 978-80-87671-16-0

C e n a: 190,- Kč

PRŮVODCE

TARCALOVÁ, Ludmila a KONDROVÁ, Marta.

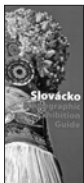
PRŮVODCE NÁRODOPISNOU EXPOZICÍ SLOVÁCKO

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2014

ISBN 978-80-87671-11-5

Rozsah: 46 stran

C e n a: 20,- Kč

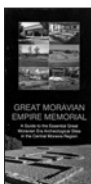
TARCALOVÁ, Ludmila a KONDROVÁ, Marta.
SLOVÁCKO ETHNOGRAPHIC EXHIBITION GUIDE
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2014
ISBN 978-80-87671-14-6
Rozsah: 46 stran
C e n a: 20,- Kč

TARCALOVÁ, Ludmila a KONDROVÁ, Marta.
**FÜHRER DURCH DIE ETHNOGRAFISCHE AUSSTELLUNG
MÄHRISCHE SLOWAKEI**
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2014
ISBN 978-80-87671-13-9
Rozsah: 46 stran
C e n a: 20,- Kč

VAŠKOVÝCH, Miroslav. **PRŮVODCE PO VÝZNAMNÝCH
ARCHEOLOGICKÝCH LOKALITÁCH OBDOBÍ VELKÉ
MORAVY**
Vydal: Slovácké muzeum a Zlínský kraj v roce 2002
Rozsah: 14 stran
C e n a: 15,- Kč

VAŠKOVÝCH, Miroslav. **GREAT MORAVIAN EMPIRE
MEMORIAL: A GUIDE TO THE ESSENTIAL GREAT
MORAVIAN ERA ARCHEOLOGICAL SITES IN THE
CENTRAL MORAVIA REGION**
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2005
Rozsah: 10 stran
C e n a: 15,- Kč

TARCALOVÁ, Ludmila.
PRŮVODCE ZEMĚDĚLSKÝMI USEDLOSTMI Č.P. 90 A 93
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2003
ISBN 80-86185-22-2
Rozsah: 10 stran
C e n a: 15,- Kč

FROLEC, Ivo.
PRŮVODCE STÁLOU EXPOZICÍ VESNICKÉHO KOVÁŘSTVÍ
Vydal: Slovácké muzeum v roce 2003
ISBN 80-86185-23-0
Rozsah: 21 stran
C e n a: 15,- Kč

MARTYKÁŇOVÁ, Marie.
PRŮVODCE GALERIÍ SLOVÁCKÉHO MUZEA
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2005
ISBN 80-86185-45-1
Rozsah: 13 stran
C e n a: 15,- Kč

MARTYKÁŇOVÁ, Marie a FROLCOVÁ, Milada.
A GUIDE TO THE GALLERY OF THE SLOVÁCKÉ MUSEUM
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2005
ISBN 80-86185-49-4
Rozsah: 13 stran
C e n a: 15,- Kč

GALUŠKA, Luděk; FROLEC, Ivo a VAŠKOVÝCH, Miroslav.
PRŮVODCE EXPOZICÍ VELKÁ MORAVA
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2009
ISBN 978-80-86185-85-9
Rozsah: 28 stran
C e n a: 15,- Kč

CD

VAŠKOVÝCH, Miroslav a ČÍHAL, Robert. **VELKÁ MORAVA – CD**
Multimediální dvojjazyčné
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2006
C e n a: 267,- Kč

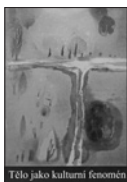
STUDIE SLOVÁCKÉHO MUZEA

ZVYKY A OBYČEJE SOCIOPROFESNÍCH SKUPIN
Studie Slovákckého muzea č. 10/2005
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2006
Rozsah: 251 stran
ISBN 80-86185-48-6
C e n a: 81,- Kč

DARY A OBDAROVÁNÍ
Studie Slovákckého muzea č. 12/2007
Vydal: Slovákcké muzeum v roce 2007
Rozsah: 246 stran
ISBN 978-80-86185-60-6
C e n a: 115,- Kč

TĚLO JAKO KULTURNÍ FENOMÉN: JÁ NEJSEM DŘEVO, JSEM DUCH A TĚLO

Studie Slovákého muzea č. 14/2010

Vydal: Slováké muzeum v roce 2010

Rozsah: 196 stran

ISBN 978-80-86185-89-7

C e n a: 173,- Kč

AGRÁRNÍ STRANA A JEJÍ ZÁJMOVÉ, DRUŽSTEVNÍ A PENĚŽNÍ ORGANIZACE

Studie Slovákého muzea č. 15/2010

Vydal: Slováké muzeum v roce 2010

Rozsah: 226 stran

ISBN 978-80-86185-90-3

C e n a: 0,- Kč

REGIONÁLNÍ ZVLÁŠTNOSTI POLITIKY AGRÁRNÍ STRANY V OBDOBÍ PRVNÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Studie Slovákého muzea č. 17/2012

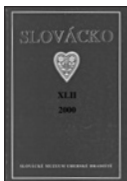
Vydal: Slováké muzeum v roce 2012

Rozsah: 245 stran

ISBN 978-80-87671-01-6

C e n a: 0,- Kč

SLOVÁCKO – SPOLEČENSKOVĚDNÍ RECENZOVANÝ ČASOPIS PRO MORAVSKO-SLOVENSKÉ POMEZÍ

SLOVÁCKO 2000, ročník XLII

Vydal: Slováké muzeum v roce 2001

Rozsah: 332 stran

ISBN 80-86185-13-3

C e n a: 46,- Kč

SLOVÁCKO 2001, ročník XLIII

Vydal: Slováké muzeum v roce 2002

Rozsah: 292 stran

ISBN 80-86185-17-6

C e n a: 58,- Kč

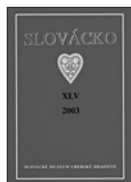
SLOVÁCKO 2002, ročník XLIV

Vydal: Slováké muzeum v roce 2003

Rozsah: 392 stran

ISBN 80-86185-20-6

C e n a: 81,- Kč

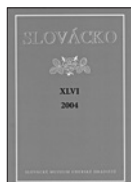
SLOVÁCKO 2003, ročník XLV

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2004

Rozsah: 331 stran

ISBN 80-86185-28-1

C e n a: 81,- Kč

SLOVÁCKO 2004, ročník XLVI

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2005

Rozsah: 364 stran, barevné obr.

ISBN 80-86185-41-9

C e n a: 115,- Kč

SLOVÁCKO 2005, ročník XLVII

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2006

Rozsah: 380 stran, černobílé obr.

ISBN 80-86185-50-8

C e n a: 115,- Kč

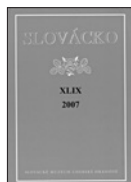
SLOVÁCKO 2006, ročník XLVIII

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2007

Rozsah: 360 stran, černobílé obr.

ISBN 80-86185-37-0

C e n a: 115,- Kč

SLOVÁCKO 2007, ročník XLIX

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2008

Rozsah: 404 stran, černobílé obr.

ISBN 978-80-86185-62-0

C e n a: 115,- Kč

SLOVÁCKO 2008, ročník L

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2009

Rozsah: 432 stran, černobílé a barevné obr.

ISBN 978-80-86185-75-0

C e n a: 161,- Kč

SLOVÁCKO 2009, ročník LI

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2010

Rozsah: 377 stran, černobílé obr.

ISBN 978-80-86185-86-6

C e n a: 161,- Kč

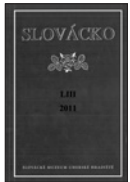
SLOVÁCKO 2010, ročník LII

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2011

Rozsah: 356 stran, černobílé obr.

ISBN 978-80-86185-91-0

C e n a: 161,- Kč

SLOVÁCKO 2011, ročník LIII

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2012

Rozsah: 423 stran, černobílé obr.

ISBN 978-80-86185-99-6

C e n a: 161,- Kč

SLOVÁCKO 2012, ročník LIV

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2013

Rozsah: 413 stran, černobílé obr.

ISBN 978-80-87671-05-4

C e n a: 173,- Kč

SLOVÁCKO 2013, ročník LV

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2014

Rozsah: 423 stran, černobílé a barevné obr.

ISBN 978-80-87671-15-3

C e n a: 175,- Kč

SLOVÁCKO 2014, ročník LVI

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2015

Rozsah: 423 stran, černobílé a barevné obr.

ISBN 978-80-87671-21-4

C e n a: 175,- Kč

SLOVÁCKO 2015, ročník LVII

Vydal: Slovácké muzeum v roce 2016

Rozsah: 339 stran, černobílé a barevné obr.

ISBN 978-80-87671-28-3

C e n a: 175,- Kč

TECHNICKÉ POKYNY REDAKCE PRO PUBLIKOVÁNÍ V ČASOPISU SLOVÁCKO

- příspěvek je nutné odevzdat v elektronické podobě v textovém editoru Word
- fotografická příloha: v elektronické podobě nejlépe ve formátu JPG (rozlišení alespoň 300 dpi), případně originál fotografie v papírové podobě (redakce zajistí naskenování či přefocení)
- písmo: Times New Roman
- název příspěvku: velikost 12 tučně, verzálkou
- jméno, příjmení, název instituce: velikost 12 kurzíva
- anotace příspěvku: česky několika větami před článkem
- text: velikost 12
- odstavce: zarovnání vlevo, řádkování 1,5
- poznámky, seznam literatury a prameny: za článkem
- forma bibliografické citace viz www.slovackemuzeum.cz/doc/107/
- autobiografický údaj za studií: kurzívou titul, jméno a příjmení, rok narození, pracoviště a odborný zájem
- popis foto: popiska, místo, datace, autor fota či kresby (vzor): Hodový průvod, Staré Město 1999. Foto L. Tarcalová.
- maximální rozsah studie 36 000 znaků (včetně mezer)
- maximální rozsah zprávy 10 000 znaků (včetně mezer)
- české resumé v rozsahu do 1800 znaků (včetně mezer)

Slovácké muzeum
PF 2017

*Zima
na Slovácku
může být*

Krásnou zimu i celý rok 2017
Vaše Slovácké muzeum